

Jurisprudentieoverzicht Wet Tijdelijk Huisverbod

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Thema's.....	3
Rechterlijke procedure	4
<i>Griffierecht</i>	4
<i>Zitting binnen drie dagen</i>	4
<i>Openbaarheid zitting</i>	5
<i>Doorpakken</i>	5
Procedure huisverbod.....	8
<i>Mandatering</i>	8
<i>Bekendmaking besluit</i>	8
<i>Opleggen huisverbod</i>	9
<i>Tussentijds heroverwegen en intrekken huisverbod</i>	10
<i>Verlengen huisverbod</i>	11
<i>Samenloop</i>	11
<i>Bevoegdheid burgemeester in relatie tot toetsing door rechtbank</i>	12
<i>Hoorplicht</i>	12
<i>Motiveringsplicht</i>	13
<i>Belangenafweging/proportionaliteitsbeginsel</i>	15
Inhoud huisverbod.....	16
<i>Persoon</i>	16
<i>Locatie/woning</i>	17
<i>Werk aan huis</i>	18
<i>Kinderen (als getuige)</i>	19
<i>Bron/verklaringen</i>	20
<i>RiHG</i>	20
<i>Politierregistratie van eerdere incidenten (van huiselijk geweld)</i>	23
<i>Hulpverlening</i>	23
<i>'Niet bedoeld' geweld</i>	25
<i>Ex nunc-toetsing door rechtbank</i>	25
<i>Rechtsongelijkheid</i>	26
<i>Schending internationale verdragen (8 EVRM)</i>	26
<i>Schadevergoeding</i>	27
<i>Strafzaken (overtreding huisverbod)</i>	27

Inleiding

Op 1 januari 2009 is de Wet tijdelijk huisverbod in werking getreden. Gemeenten hebben (in de daarop volgende maanden) de Wet geïmplementeerd. Inmiddels bestaat de Wet ruim een jaar en zijn er meer dan 2100 huisverboden opgelegd. Gelet hierop is er behoefte aan een overzicht van rechterlijke uitspraken over de (uitvoering van de) Wet.

In dit jurisprudentieoverzicht wordt op thematische wijze aandacht besteed aan de rechterlijke uitspraken met betrekking tot de Wet tijdelijk huisverbod. Het is een eerste globale verkenning van de uitspraken die zijn gepubliceerd tot en met 30 november 2010.

Alle rechterlijke uitspraken, zowel van de rechtbanken (verzoeken om een voorlopige voorziening en beroep) als van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hoger beroep), vanaf de inwerkingtreding van de Wet op 1 januari 2009, zijn – voorzover opgenomen op www.rechtspraak.nl – bezien. Enkel bestuursrechtelijke uitspraken inzake het opleggen en/of verlengen van het huisverbod zijn meegenomen, maar ook een klein aantal strafrechtelijke uitspraken inzake de overtreding van een huisverbod.

Dit document beoogt een globaal, thematisch overzicht te geven van de uitspraken die zijn gedaan met betrekking tot het huisverbod. Het is geen grondige juridische analyse. Evenmin zijn de onderliggende dossiers van de betreffende casussen bestudeerd. Om deze redenen kunnen aan dit document dan ook geen rechten worden ontleend. Het document is vooral bedoeld als handreiking, die gebruikt kan worden voor beleidsdoeleinden. Voor nadere informatie over de uitspraken inzake het betreffende thema wordt verwezen naar de in de voetnoten vermelde uitspraken.

Tevens wordt opgemerkt dat www.rechtspraak.nl geen inzicht geeft in *lopende* hoger beroepszaken. Mogelijkerwijs worden er dus hoger beroepsprocedures gevoerd over uitspraken die in dit overzicht zijn opgenomen, waardoor het uiteindelijke oordeel over een zaak nog kan wijzigen.

Thema's

De uitspraken zijn bezien op belangwekkende overwegingen. Deze zijn vervolgens op thematische wijze opgenomen in dit document. Er zijn drie hoofdthema's gemaakt: rechterlijke procedure, procedure huisverbod en inhoud huisverbod, waarbinnen weer subthema's zijn opgenomen. Aangezien sommige thema's nauw met elkaar samenhangen, kan het voorkomen dat eenzelfde rechtsoverweging onder meerdere thema's is opgenomen.

Rechterlijke procedure

Griffierecht

Per abuis was het griffierecht voor het vragen van een voorlopige voorziening of het instellen van beroep tegen het huisverbod niet uitgesloten in de Wet tijdelijk huisverbod (Wth). Om dit te herstellen is een nota van wijziging bij het voorstel Wet griffierechten burgerlijke zaken nodig. Inmiddels is bij de Tweede Kamer de nota van wijziging ingediend. Het ministerie van Justitie heeft gevraagd of de gerechten alvast willen inspelen op de komende wetswijziging door geen griffierecht meer te heffen in procedures over het huisverbod. Het Landelijk Overleg van Sectorvoorzitters Familie heeft inmiddels besloten geen griffierechten meer te heffen in huisverbodzaken.¹

In een drietal zaken is expliciet uitspraak gedaan over griffierechten, maar er is geen eenduidige lijn te ontdekken in dit geringe aantal uitspraken.

De rechtbank Zwolle heeft overwogen dat naar vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) de heffing van griffierecht voor een bedrag zoals thans in geding (€150) in het algemeen niet in de weg staat aan het uit artikel 6 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) voortvloeiende recht op toegang tot de rechter. Bovendien voorziet de Algemene wet bestuursrecht (Awb) niet in de mogelijkheid tot vrijstelling of ontheffing van de verplichting tot het betalen van griffierecht.²

De rechtbank Leeuwarden ziet echter aanleiding om te anticiperen op de wetswijziging zoals aangekondigd in de brief van 24 april 2009 van de Staatssecretaris van Justitie aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en bepaalt dat de betrokkene geen griffierecht verschuldigd is. De voorzieningenrechter is van oordeel dat uit artikel 5 Wth niet volgt dat de griffierechten voor rekening van de burgemeester komen, maar acht het onwenselijk dat de gemachtigde van de betrokkene met kosten wordt geconfronteerd, die – als deze niet worden voldaan – de betrokkene mogelijk het recht op vrije toegang tot de rechter onthoudt.³

Dit oordeel wordt evenwel niet overgenomen door de rechtbank Maastricht. Hoewel de betrokkene heeft verwezen naar de uitspraak van de rechtbank Leeuwarden, is de rechtbank Maastricht van oordeel dat er vóór de brief van 24 april 2009 geen aanknopingspunt was – noch in de vorm van een uitlating van de zijde van de wetgever, noch in een rechterlijke uitspraak – dat het griffierecht niet verschuldigd zou zijn, zodat het griffierecht, van het beroep dat is ingediend vóór 24 april 2009, niet zal worden terugbetaald.⁴

Zitting binnen drie dagen

In artikel 6, tweede lid onder a Wth is bepaald dat bij een verzoek om een voorlopige voorziening de uithuisgeplaatste, in afwijking van artikel 8:83, eerste lid van de Awb binnen drie dagen door de voorzieningenrechter wordt gehoord.

Slechts in een enkele zaak heeft de uithuisgeplaatste zich erover beklagd dat deze termijn niet is gehaald. De rechtbank Utrecht heeft in een zaak echter overwogen dat het verzoek na sluitingstijd van de griffie is ontvangen (om 17.30 uur) en dat het op de eerstvolgende werkdag (18 augustus 2009) als ingekomen is geregistreerd. Hieruit volgt dat de zitting (van 21 augustus 2009) binnen drie dagen na ontvangst van het verzoek heeft plaatsgevonden.⁵

De rechtbank Rotterdam heeft in een zaak geoordeeld dat een geringe overschrijding van de termijn van drie dagen, te weten 45 minuten, niet direct hoeft te leiden tot de conclusie dat het huisverbod om reden van termijnoverschrijding dient te worden opgeheven. Omdat er nog steeds

¹ Zie bericht d.d. 18 november 2009 op www.huisverbod.nl.

² RB Zwolle 16 maart 2009, LJN BH6472.

³ RB Leeuwarden 3 juni 2009, LJN BI6760.

⁴ RB Maastricht 12 augustus 2009, LJN BJ5313.

⁵ RB Utrecht 21 augustus 2009, LJN BJ6231.

sprake was van onmiddellijk en ernstig gevaar voor de veiligheid van de achterblijvers is het beroep dan ook ongegrond verklaard en het verzoek om voorlopige voorziening afgewezen.⁶

Openbaarheid zitting

In artikel 8:62, eerste lid Awb is neergelegd dat een zitting openbaar is. In het tweede lid zijn situaties omschreven waarvoor de rechtbank kan bepalen dat het onderzoek ter zitting geheel of gedeeltelijk zal plaatshebben met gesloten deuren. Over het behandelen van de zaak achter gesloten deuren is geen overeenkomst aanwezig in de uitspraken.

In een aantal uitspraken is aangegeven dat de behandeling achter gesloten deuren heeft plaatsgevonden in verband met de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen.⁷ In een groter aantal uitspraken wordt, zonder nadere toelichting, enkel vermeld dat de zitting achter gesloten deuren heeft plaatsgevonden.⁸ Dit betreffen met name uitspraken van de rechtbank Den Haag.

In één uitspraak wordt door de uithuisgeplaatste bezwaar gemaakt tegen het openbaar behandelen van de zaak, maar dit bezwaar wordt door de rechter verworpen. Naar het oordeel van de rechtbank Haarlem betreft de zaak geen personen- of familierechtprocedure, maar een overheidsingrijpen dat in beginsel openbaar wordt getoetst. De rechter acht het belang van openbaarheid zwaarder dan het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de uithuisgeplaatste.⁹

In de meeste uitspraken wordt echter geen expliciete overweging gewijd aan het wel of niet behandelen van de zaak achter gesloten deuren, waaruit mag worden afgeleid dat de zaak openbaar is behandeld.

Doorpakken

Ingevolge artikel 8:86, eerste lid Awb kan de rechter onmiddellijk uitspraak doen in de hoofdzaak indien het verzoek (om een voorlopige voorziening) wordt gedaan indien beroep bij de rechtbank is ingesteld en de president van oordeel is dat na de zitting, bedoeld in artikel 8:83, eerste lid, nader onderzoek redelijkerwijs niet kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak.

In vrijwel alle zaken maakt de rechter gebruik van deze mogelijkheid en beslist hij tegelijk op het verzoek om een voorlopige voorziening én het beroep (kortsluiting).

In een enkele uitspraak oordeelt de rechter in het (financieel) belang van de uithuisgeplaatste om nog geen uitspraak in de beroepszaak te doen. Zo heeft de rechtbank Almelo het volgende overwogen: *'Daargelaten of de feiten op dit moment al voldoende zijn uitgekristalliseerd, is het niet uit te sluiten dat het huisverbod zal worden verlengd. Door het beroep niet af te doen, zal dit beroep mede tegen de eventuele verlenging zijn gericht, voor zover verzoeker deze verlenging betwist. Het is voor verzoeker dan niet nodig afzonderlijk beroep in te stellen (en opnieuw griffierecht te voldoen).'*¹⁰ Ook de rechtbank Roermond heeft een verzoek om voorlopige voorziening zonder kortsluiting afgewezen in verband met de aangekondigde verlenging van het huisverbod.¹¹

Overigens acht de rechter in het algemeen het feit dat iemand door een tijdelijk huisverbod beperkt wordt in zijn bewegingsvrijheid, waar het de eigen woning betreft, voldoende voor het

⁶ RB Rotterdam 21 september 2010, LJN BO1018.

⁷ RB Almelo 11 maart 2009, LJN BH5951, RB Almelo 12 maart 2009, LJN BH 6210, RB Almelo 1 juli 2009, LJN BJ1321 en RB Den Haag 26 januari 2010, LJN BL4387.

⁸ RB Den Haag 18 februari 2009, LJN BH5448, RB Den Haag 7 mei 2009, LJN BJ7629, RB Dordrecht 15 mei 2009, LJN BI4394, RB Den Haag 15 mei 2009, LJN BJ7652, RB Den Haag 20 mei 2009, LJN BK0950, RB Den Haag 7 september 2009, LJN BK5599 en RB Almelo 24 november 2009, LJN BK4928, RB Den Haag 11 februari 2010, LJN BL7219.

⁹ RB Haarlem 28 januari 2009, LJN BH1552.

¹⁰ RB Almelo 13 maart 2009, LJN BH6166.

¹¹ RB Roermond, 5 augustus 2010, LJN BN3656.

aannemen van een spoedeisend belang. Ook in het geval er tijdsverloop is tussen het nemen van het besluit en het moment waarop de voorlopige voorziening is aangevraagd.¹²

Ontvankelijkheid en procesbelang

In slechts een klein aantal zaken is overgegaan tot niet-ontvankelijk verklaring. Dit betrof een verzoek om een voorlopige voorziening waarin de griffierechten niet waren betaald¹³, een beroepszaak waarin de beroepsgrond door de uithuisgeplaatste was ingetrokken¹⁴, een beroepszaak die niet verschoonbaar te laat was ingediend¹⁵ en een beroepszaak gericht tegen de verlenging van het huisverbod¹⁶. Aan laatstgenoemde uitspraak lag ten grondslag dat het beroep gericht tegen het opleggen van het huisverbod nog open stond, zodat er een gebrek aan belang was van het beroepschrift gericht tegen de verlenging van het huisverbod. In een andere beroepszaak was de termijn van het opgelegde en verlengde huisverbod verstreken en werd pas op zitting onderbouwd dat schade was geleden. De rechtbank Arnhem heeft "het eerst op zitting stellen van de schade in strijd met de beginselen van een goede procesorde" geoordeeld en de zaak niet-ontvankelijk verklaard.¹⁷

Naast voornoemde procedurele redenen om tot niet-ontvankelijk verklaring over te gaan, is er in één uitspraak om meer inhoudelijke redenen besloten tot niet-ontvankelijk verklaren.

In deze uitspraak is hieromtrent het volgende overwogen:

*'Eiser stelt dat er een op zichzelf staand algemeen belang is dat dient komen vast te staan of de wettelijke instrumenten juist zijn gehanteerd. Daarnaast heeft eiser een persoonlijk belang. De drie kinderen van eiser zijn onder toezicht gesteld en BJZ schermt met voortduring met de huisverboden om daarin een reden te vinden om de ots te kunnen verlengen en om over te gaan tot een verzoek tot uithuisplaatsing van de drie kinderen. Volgens vaste rechtspraak bestaat slechts voldoende procesbelang indien het resultaat, dat de indiener van een beroepschrift met het instellen van het beroepschrift nastreeft, ook daadwerkelijk kan worden bereikt en het resultaat voor deze indiener ook feitelijk betekenis kan hebben. De rechtbank is met verweerder van oordeel dat deze situatie zich hier niet voordoet, nu het resultaat dat eiser nastreeft, namelijk vernietiging van de bestreden besluiten, eiser niet meer kan baten. De rechtbank onderkent dat het niet reëel is te verwachten dat op een beroep tegen een huisverbod vóór de afloop van de termijn waarvoor dit is toegekend wordt beslist. Het is in verband hiermee dat de wetgever in de Wth heeft voorzien in de mogelijkheid voor belanghebbenden op zeer korte termijn uitspraak in een vovo-procedure te verkrijgen. Daarmee wordt de belanghebbende een effectief rechtsmiddel geboden om de voortduring van de tenuitvoerlegging van het huisverbod te beletten. De memo van toelichting op artikel 6 Wth vermeldt in dit verband dan ook dat het veelal de voorkeur zal hebben dat de voorzieningenrechter van de mogelijkheid gebruik maakt om de bodemzaak met toepassing van artikel 8:86 Awb af te doen. Het belang van het beroep zal dan vooral gelegen zijn in het verkrijgen van een schadevergoeding. Eiser heeft geen schadevergoeding gevorderd, zodat er uit dien hoofde geen aanleiding bestaat om de rechtmatigheid van de bestreden besluiten te beoordelen. Ten aanzien van eisers vrees dat de aan hem opgelegde huisverboden gevolgen kunnen hebben in toekomstige procedures bij de kinderrechter overweegt de rechtbank als volgt. De rechtbank stelt voorop dat het besluit tot het opleggen van een huisverbod niet punitief van aard is. Het huisverbod kan worden opgelegd teneinde de veiligheid van personen met wie een huishouding wordt gedeeld te waarborgen en een periode te creëren waarin maatregelen kunnen worden genomen om de dreiging van huiselijk geweld te doen wegnemen. Voorts kennen de procedures bij de kinderrechter een eigen regelgeving en dient BJZ een eigen onderzoek te doen naar de relevante feiten en omstandigheden.'*¹⁸

In de meeste uitspraken wordt er echter vanuit gegaan dat de indiener van het beroepschrift voldoende procesbelang heeft bij een inhoudelijke uitspraak.

De rechtbank Maastricht is een andere mening toegedaan dan voornoemde uitspraak van de rechtbank Almelo. Naar het oordeel van de rechtbank Maastricht is er voldoende reden om aan te nemen dat een uithuisgeplaatste belang heeft bij een uitspraak en oordeelt als volgt:

¹² RB Zutphen 7 januari 2010, LJN BK9396.

¹³ RB Zwolle 16 maart 2009, LJN BH6472.

¹⁴ RB Den Bosch 22 januari 2009, LJN BH0655.

¹⁵ RB Dordrecht 18 november 2009, LJN BK4558.

¹⁶ RB Utrecht 16 juni 2009, LJN BI9330.

¹⁷ RB Arnhem 2 juli 2010, LJB BN 2421.

¹⁸ RB Almelo 24 november 2009, LJN BK4928.

*'De rechtbank stelt voorop dat eiser is aan te merken als belanghebbende in de zin van artikel 1:2 Awb, zodat er uit dien hoofde geen beletsel bestaat voor de ontvankelijkheid van zijn beroep. Aangezien de bestreden besluiten maatregelen inhouden die zeer diep ingrijpen in het recht van eiser op zijn persoonlijke levenssfeer en zijn recht op eerbieding van zijn gezinsleven (8 EVRM), is een rechtstreeks belang van eiser bij de bestreden besluiten als bedoeld in artikel 1:2 Awb gegeven. De verweerder is van mening dat het beroep niet-ontvankelijk zou moeten worden verklaard, omdat de bestreden besluiten hun werking inmiddels hebben verloren en eiser geen schadevergoeding heeft gevorderd. De rechter oordeelt echter dat het niet reëel is te verwachten dat op een beroep tegen een huisverbod vóór de afloop van de termijn waarvoor dit is toegekend wordt beslist (zowel bij opleggen als bij verlengen). Naar het oordeel van de rechter zou het een onevenredige inbreuk zijn op het recht op toegang tot de rechter (artikel 6 EVRM) om te eisen dat eiser naast een beroepsprocedure ook een vovo-procedure aanhangig maakt. Bovendien bestaat het geschil over de rechtmatigheid van het besluit nog en is er dus niet aan de bezwaren van belanghebbende tegemoetgekomen. Derhalve is het beroep ontvankelijk.'*¹⁹

Wanneer een beroepschrift wordt ingediend na afloop van het huisverbod, zijn de rechtbanken in de volgende situaties vrijwel alle van mening dat sprake is van procesbelang:

1. Schadevergoeding

Wanneer de uithuisgeplaatste een verzoek heeft ingediend om schadevergoeding, heeft hij een rechtens te honoreren belang bij een inhoudelijke beoordeling van het beroep. Er is in deze situaties derhalve procesbelang waardoor het beroep ontvankelijk is.²⁰

2. Strafzaak

Wanneer de uithuisgeplaatste strafrechtelijk is vervolgd voor het overtreden van het huisverbod, acht de rechter voldoende procesbelang aanwezig en volgt ontvankelijkverklaring van het beroep.²¹

3. Gevolgen voor werk (in de beveiliging)

In een tweetal uitspraken is geoordeeld dat er procesbelang bestaat in het geval een huisverbod gevolgen zou hebben voor de werkzaamheden van de uithuisgeplaatste.

In één zaak oordeelde de rechter dat de uithuisgeplaatste procesbelang heeft gezien het feit dat hij een beveiligingsbedrijf heeft waarvoor hij vergunningplichtig is en bij het aanvragen van een vergunning worden eventuele registraties van huiselijk geweld betrokken.²²

In de andere zaak was de uithuisgeplaatste een parketwachter en beveiligingsbeambte bij het Joegoslavië-Tribunaal van de VN. Hij had ter zitting toegelicht dat hij, in afwachting van het bestreden besluit, zijn dienstwapen heeft moeten inleveren en dientengevolge zijn werkzaamheden niet volledig kan uitoefenen. Bovendien heeft de werkgever hem te kennen gegeven dat hij bij een ongunstige uitkomst van onderhavige procedure het risico loopt te worden ontslagen. Ook in deze zaak oordeelde de rechter dat er procesbelang bestaat.²³

Met het oog op eerder opgelegde huisverboden heeft de rechter ook geoordeeld dat er procesbelang was in een zaak waarin een eerder opgelegd huisverbod mede ten grondslag was gelegd aan het huisverbod in kwestie. De rechter was van mening dat niet viel uit te sluiten dat dat huisverbod in de toekomst weer tegen eiser zal worden gebruikt.²⁴

De Raad van State is in het algemeen van oordeel dat een huisverbod een publiekelijke afwijzing van het gedrag van de uithuisgeplaatste impliceert en dat het tot op zekere hoogte aannemelijk is dat hij als gevolg van dit huisverbod in zijn eer en goede naam is geschaad. Vernietiging van de bestreden besluiten is voor de uithuisgeplaatste dan ook van meer dan principiële betekenis.²⁵

¹⁹ RB Maastricht 12 augustus 2009, LJN BJ5313.

²⁰ RB Rotterdam 5 februari 2009, LJN BH2366, RB Almelo 1 juli 2009, LJN BJ1321 en RB Zwolle 20 augustus 2009, LJN BJ6207.

²¹ RB Amsterdam 1 juli 2009, LJN BJ3149 en RB Arnhem 5 augustus 2009, LJN BJ4703.

²² RB Rotterdam 18 mei 2009, LJN BI4165.

²³ RB Amsterdam 1 oktober 2009, LJN BK3770.

²⁴ RB Rotterdam 29 juni 2010, LJN BN0827.

²⁵ ABRvS 19 mei 2010, LJN BM4973, ABRvS 24 november 2010, LJN BO4882, ABRvS 21 juli 2010, LJN BN1904.

Procedure huisverbod

Mandatering

In afdeling 10.1.1 Awb is de mandaatverlening neergelegd. Slechts in een klein aantal zaken is door de uithuisgeplaatste aangevoerd dat het besluit in strijd met de mandatering is genomen. In twee van die zaken bleek de mandatering gewoon in orde te zijn en vormde dit geen aanleiding tot vernietiging van het bestreden besluit.²⁶ In een zaak werd aangevoerd dat de ondertekenaar geen hulpofficier van justitie was (belast met de uitvoering van het huisverbod), zodat het besluit om die reden onbevoegd zou zijn genomen. De rechter deelt dit standpunt echter niet.²⁷

In een zaak van de rechtbank Arnhem is overwogen dat de gemeente Arnhem een mandaatbesluit heeft vastgelegd, welke nadien is gewijzigd. De rechter oordeelt dat het huisverbod is opgelegd overeenkomstig het toen geldende mandaatbesluit, zodat de omstandigheid dat het mandaatbesluit nadien is gewijzigd er niet aan af doet dat het op de datum van het besluit tot opleggen van het huisverbod vigerend was.²⁸

In deze uitspraak wordt echter ook het volgende overwogen over het ondertekeningsmandaat: *'Nu geen schriftelijke neerslag van de beslissing van de burgemeester bestaat anders dan bij het besluit oplegging huisverbod, een ingevuld voorgedrukt formulier, ondertekend door de HOvJ, dient ervan te worden uitgegaan dat het besluit oplegging huisverbod in strijd met artikel 2 Wvth niet is genomen door de burgemeester, op grond waarvan het besluit opleggen huisverbod voor vernietiging in aanmerking komt'.*

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft deze uitspraak echter vernietigd²⁹: *'Zoals ook wordt gesteld in de memorie van toelichting op artikel 1:3, eerste lid Awb, moet een beslissing uit een schriftelijk stuk kenbaar zijn om aan de definitie van een besluit in artikel 1:3 Awb te voldoen. Door de vermelding in het proces-verbaal dat in overleg met en met toestemming van de burgemeester een huisverbod is opgelegd, is kenbaar dat de burgemeester tot het opleggen van het huisverbod heeft besloten. Gelet op de aard van het huisverbod, dat altijd in spoedeisende situaties wordt toegepast, en in aanmerking nemende dat, zoals de burgemeester onbestreden heeft gesteld, volgens een vaste werkwijze voorafgaand aan het opleggen van een huisverbod overleg tussen hem en de hulpofficier van justitie plaatsvindt, waarbij de burgemeester beslist of een huisverbod wordt opgelegd, acht de Afdeling het voldoende dat die beslissing uit het proces-verbaal van de officier van justitie kenbaar is.'*

In dezelfde zaak was aangevoerd dat de hulpofficier van justitie niet bevoegd was het besluit te ondertekenen, aangezien het mandaatsbesluit niet op het gemeentehuis ter inzage heeft gelegen en daarom niet op de juiste wijze is bekendgemaakt. De Afdeling overweegt dienaangaande, onder verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling van 2 november 2000, dat het voldoende is indien een mandaatsbesluit overeenkomstig artikel 3:41, eerste lid, Awb is bekendgemaakt door uitreiking of toezending aan de mandataris, omdat het besluit primair tot hem is gericht.

Bekendmaking besluit

Een besluit als het opleggen van een huisverbod moet op de juiste wijze aan de belanghebbende worden bekendgemaakt. In artikel 3:41, eerste lid, Awb is neergelegd dat de bekendmaking van besluiten die tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, geschiedt door toezending of uitreiking aan hen, onder wie begrepen de aanvrager. In het tweede lid van dit artikel is bepaald dat indien de bekendmaking van het besluit niet kan geschieden op de wijze als voorzien in het eerste lid, zij op een andere geschikte wijze geschiedt.

²⁶ RB Alkmaar 31 maart 2009, LJN BI0661 en RB Leeuwarden 3 juni 2009, LJN BI6760.

²⁷ RB Utrecht 22 januari 2010, LJN BL1054.

²⁸ RB Arnhem 5 augustus 2009, LJN BJ4703.

²⁹ ABRvS 24 maart 2010, LJN BL8720.

In een zaak heeft de uithuisgeplaatste aangevoerd dat het bestreden besluit niet aan hem is uitgereikt. In het proces-verbaal van bevindingen is echter vermeld dat het bestreden besluit aan de uithuisgeplaatste is voorgelezen en dat hem vervolgens een afschrift van dit besluit is uitgereikt. De rechtbank ziet geen aanleiding om aan te nemen dat hetgeen is verklaard in het op ambtseed opgemaakte proces-verbaal van bevindingen onjuist is. Nu uithuisgeplaatste niet heeft ontkend dat het besluit aan hem is voorgelezen, kan dit onder de geschetste omstandigheden als een andere wijze van bekendmaken worden gekwalificeerd.³⁰

De rechtbank Maastricht heeft dezelfde denktrant gevolgd in een soortgelijke zaak waarin de uithuisgeplaatste heeft aangevoerd dat de beschikking niet aan hem was uitgereikt en pas bij de fouillering boven water kwam. Uit het op ambtseed opgemaakte proces-verbaal van bevindingen is gebleken dat de HOvJ heeft vermeld dat aan verzoeker een doorslag/afschrift van de beschikking is uitgereikt. Ter zitting heeft verweerder de wijze waarop verzoeker kennis van de beschikking heeft verkregen in die zin verduidelijkt dat de inspecteur hem eerst mondeling heeft meegedeeld dat aan hem een huisverbod was opgelegd, wat dit voor hem betekende, dat hij beroep kon instellen en dat hij rechtsbijstand kon krijgen. Voorts heeft de HOvJ aan verzoeker meegedeeld dat hij de beschikking bij de fouillering zou neerleggen, waarmee verzoeker zou hebben ingestemd. De voorzieningenrechter heeft geen reden gezien om aan de juistheid van deze gang van zaken te twijfelen, waarmee voldoende aannemelijk is dat het huisverbod in ieder geval aan verzoeker is bekendgemaakt op een andere geschikte wijze als bedoeld in artikel 3:41 lid 2 van de Algemene wet bestuursrecht.³¹

Opleggen huisverbod

Over het wettelijk middel 'huisverbod' wordt door rechtbanken vrijwel geen overweging gemaakt. Over het doel van het opleggen van een huisverbod zijn de rechtbanken het eens: escalatie voorkomen en hulp bieden. Het middel huisverbod mag echter niet worden misbruikt om het doel te bereiken, bijvoorbeeld om de periode te overbruggen tot aan de behandeling van de echtscheidingszaak. Wanneer er onvoldoende concrete feiten en omstandigheden zijn gebleken op grond waarvan kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een toenemende geweldsdreiging als gevolg van de in gang gezette echtscheiding of een kort geding-procedure, kan het huisverbod geen stand houden.³²

De rechtbank Rotterdam heeft in een zaak overwogen dat *voor het aanwezig zijn van een (ernstig vermoeden van) onmiddellijk en ernstig gevaar als bedoeld in artikel 2 van de WTH geen sprake hoeft te zijn van recente geweldsincidenten maar dat ook zonder deze incidenten, ter voorkoming van een dreigende escalatie (incident), een huisverbod kan worden opgelegd. Wel dient verweerder in een dergelijk geval voldoende aannemelijk te maken dat er sprake is van een gevaar dan wel een vermoeden van gevaar in de zin van artikel 2 WTH.* In zijn oordeel om het beroep gegrond te verklaren, heeft de rechter mede betrokken dat de pleger al hulpverlening ter regulering van zijn agressie heeft gevolgd, dat hij een verplicht reclasseringscontact heeft en dat er zich nadien geen geweldsincidenten hebben voorgedaan.³³

De Afdeling heeft in een andere uitspraak nogmaals bekrachtigd dat het doel van de wet is om de veiligheid van de huisgenoten te waarborgen en om de hulpverlening op gang te brengen. Dat de burgemeester in desbetreffende zaak onder meer door ziekte van de behandelend ambtenaar niet naar behoren stukken had ingediend en niet ter zitting was vertegenwoordigd, neemt niet weg dat de veiligheid van zijn echtgenote wel degelijk in het geding was en dat er wel voldoende grond was om een huisverbod op te leggen. In de uitspraak stelt zij de burgemeester dan ook in het gelijk en vernietigt zij de uitspraak van de Rechtbank Rotterdam.³⁴

³⁰ RB Zwolle 20 augustus 2009, LJN BJ6207.

³¹ RB Maastricht 29 oktober 2010, LJN BO2897.

³² RB Rotterdam 5 februari 2009, LJN BH2366; RB Amsterdam 17 augustus 2010, LJN BO0555.

³³ RB Rotterdam 5 februari 2009, LJN BH2366.

³⁴ ABRvS 25 augustus 2010, LJN BN4951.

Tussentijds heroverwogen en intrekken huisverbod

In artikel 2, negende lid, Wth is bepaald dat de burgemeester het huisverbod in ieder geval kan intrekken indien de uithuisgeplaatste een aanbod tot hulpverlening heeft aanvaard en dit door de instantie voor advies of hulpverlening, aangewezen ingevolge het achtste lid, is bevestigd, en deze aanvaarding tevens inhoudt dat de uithuisgeplaatste hulpverlening aan één of meer personen die met de uithuisgeplaatste in de woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven niet zal belemmeren en zal meewerken indien dit van hem wordt gevraagd door de instantie voor advies of hulpverlening.

De rechtbank Almelo vindt de strekking van deze bepaling niet op voorhand duidelijk: *'Naar de tekst van de wet gaat het om een bevoegdheid tot intrekking en niet om een verplichting. In de Memorie van Toelichting bij de Wth wordt deze bepaling omschreven als een 'uitdrukkelijke grondslag' voor het intrekken van het huisverbod (TK 2005-2006, 30657, nr. 3, blz. 21). In het Advies van de Raad van State en nader rapport spreekt de minister over 'een indicatie' voor intrekking (TK 2005-2006, 30657, nr. 4, blz. 4). Naar het oordeel van de voorzieningenrechter kan deze bevoegdheid niet los worden gezien van de voorwaarden tot oplegging van het huisverbod als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wth. Het aanvaarden van een aanbod tot hulpverlening kan alleen leiden tot opheffing van het huisverbod als daardoor het gevaar zodanig is verminderd of de belangenafweging zodanig is beïnvloed, dat niet meer is voldaan aan de eisen van artikel 1, eerste lid, van de Wth en artikel 3:4, tweede lid, van de Awb. Een andere opvatting zou ertoe leiden dat het huisverbod kan worden ingetrokken, terwijl het gevaar onveranderd aanwezig is. Dat kan niet worden aanvaard.'*³⁵

De rechtbank Breda heeft – in een zaak waarin beëindiging van detentie speelde - overwogen dat tussentijds heroverwogen niet nodig is, omdat uit het eerste lid van artikel 2 Wth volgt dat een huisverbod voor een imperatief voorgeschreven termijn van tien dagen wordt opgelegd. Dit brengt naar het oordeel van de rechter mee dat de burgemeester niet gehouden is om, nadat hij eenmaal heeft besloten om het huisverbod op te leggen, zich gedurende het verstrijken van de termijn van tien dagen ambtshalve ervan te vergewissen of nog aan de toepassingsvoorwaarden voor het opleggen van het huisverbod is voldaan. Deze gehoudenheid bestaat wel in het kader van de voorbereiding voor het nemen van een beslissing over eventuele verlenging van het huisverbod.³⁶

In een zaak is het beroep tegen het opleggen van een huisverbod (deels) gegrond verklaard met ingang van de datum waarop de echtgenote het huis had verlaten en de kinderen uit huis waren geplaatst, omdat de feiten en omstandigheden zodanig waren gewijzigd dat het gevaar of het vermoeden van gevaar was geweken en het huisverbod niet langer gerechtvaardigd was. Door de burgemeester is tegen deze uitspraak hoger beroep aangetekend, waarin werd aangevoerd dat het huisverbod wordt opgelegd voor een imperatief voorgeschreven termijn van tien dagen en dat de burgemeester niet is gehouden om zich gedurende het verstrijken van die termijn ambtshalve ervan te vergewissen of nog aan de toepassingsvoorwaarden voor het opleggen van het huisverbod is voldaan. De Raad van State heeft hierover echter geoordeeld dat, wat van de argumentatie van de burgemeester ook zij, deze beoordeling de rechter onverlet laat. Verwezen wordt naar de uitspraak van de Raad van State van 17 februari 2010 waarin is overwogen dat uit het stelsel van de Wth volgt dat de rechter in de eerste plaats moet beoordelen of het huisverbod had mogen worden opgelegd en, in het geval het is verlengd, of het had mogen worden verlengd. Als het huisverbod nog geldt op de dag waarop de rechter zijn uitspraak doet, dient hij vervolgens in verband met artikel 6, derde lid van de Wth te bezien of zich na de oplegging of de verlenging van het huisverbod feiten of omstandigheden hebben voorgedaan waaruit blijft dat de dreiging van gevaar of het vermoeden daarvan zich ten tijde van de beoordeling door de rechter niet langer voordoet, zodat het niet gerechtvaardigd is het huisverbod te laten voortduren.³⁷

Ook zeker het vermelden waard is een zaak waarin de Afdeling heeft geoordeeld dat de rechter zeer prudent dient om te gaan met zijn bevoegdheid om een huisverbod gedurende de eerste tien dagen op te heffen. In casu werden deze tien dagen benut voor het in beeld brengen van de situatie en had de hulpverlening nog geen reële aanvang gemaakt. Dat de vrouw teruggekomen was op haar besluit om van haar man te scheiden doet daaraan volgens de Afdeling niets af. Zij

³⁵ RB Almelo 11 maart 2009, LJN BH5951.

³⁶ RB Breda 13 maart 2009, LJN BH6368.

³⁷ ABRvS 19 mei 2010, LJN BM4987.

had hierover namelijk wisselende verklaringen afgelegd. Volgens de Afdeling had de voorzieningenrechter het huisverbod dan ook ten onrechte opgeheven.³⁸

Verlengen huisverbod

Uit twee uitspraken blijkt dat de bevoegdheid om het huisverbod te verlengen niet gebruikt mag worden om onderzoeken (bijvoorbeeld van de Raad voor de Kinderbescherming) of andere procedures (zoals een echtscheidingsprocedure) te overbruggen. Een verlenging is alleen gerechtvaardigd als het gevaar of een ernstig vermoeden daarvan nog bestaat.³⁹

De uitspraak van de rechtbank Den Bosch is in hoger beroep echter vernietigd. De ABRvS concludeert dat de burgemeester zijn bevoegdheid tot verlengen van het huisverbod niet heeft misbruikt, omdat juist en zorgvuldig is geoordeeld dat er nog dreiging van gevaar bestond. Aan het belang van het kind heeft de burgemeester een zwaar gewicht mogen toekennen.⁴⁰

De rechter hecht in deze situaties belang aan de houding van de uithuisgeplaatste. Wanneer de uithuisgeplaatste zijn eigen rol in het huiselijk geweld (deels) ontkent en bagatelliseert en niet openstaat voor hulpverlening, oordeelt de rechter in de regel dat de dreiging van gevaar of het ernstig vermoeden daarvan nog niet is geweken.

De rechtbank Arnhem heeft in dit kader nog het volgende overwogen: *'De omstandigheid dat de beide partners stellen dat de problemen zijn opgelost, dat de echtgenote wil dat haar man terugkeert en dat de man stelt dat hij er spijt van heeft en het nooit meer zal gebeuren doet aan voorstaande conclusie niet af.'*⁴¹

Ook als de uithuisgeplaatste enkel een afspraak heeft gemaakt voor een intakegesprek, is nog geen daadwerkelijke aanvang gemaakt met de hulpverlening. Een verlenging van het huisverbod is dan gerechtvaardigd volgens de Afdeling.⁴²

Samenloop

In een drietal uitspraken is wat overwogen over de samenloop van een huisverbod met een strafrechtelijk traject.

De rechtbank Maastricht heeft geoordeeld dat uit de wetsgeschiedenis naar voren komt dat een samenloop van een strafrechtelijk met het bestuursrechtelijke traject denkbaar is. Deze samenloop dient zich volgens de rechter echter te beperken tot de situatie waarin de pleger van het huiselijk geweld na een korte detentie (verblijf in politiecel en/of in verzekeringstelling) weer op straat komt te staan en het ernstige vermoeden als bedoeld in artikel 2 van de Wth nog immer bestaat.⁴³

De rechtbank Breda is het daarmee eens. In de betreffende uitspraak oordeelt de rechter dat het huisverbod is ingegaan op nagenoeg hetzelfde moment waarop de uithuisgeplaatste in verzekering werd gesteld. Deze detentie sluit naar het oordeel van de rechter het gelijktijdig opleggen van een huisverbod niet uit, omdat het immers een detentie betreft die tegelijk met het bestreden besluit is aangevangen en die slechts van korte duur was. In deze uitspraak oordeelt de rechter eveneens dat uit de geschiedenis van de totstandkoming van de Wth volgt dat de wetgever het samenvallen van een huisverbod en een detentie van enkele uren of dagen niet heeft willen uitsluiten.⁴⁴

Zowel in voornoemde uitspraak van de rechtbank Breda als in een uitspraak van de rechtbank Roermond⁴⁵ wordt overwogen dat een huisverbod ook een contactverbod omvat, zodat het huisverbod reeds hierom betekenis heeft om het gevaar voor de veiligheid van belanghebbende te

³⁸ ABRvS 21 juli 2010, LJN BN1875.

³⁹ RB Den Bosch 22 januari 2009, LJN BH0655 en RB Rotterdam 5 februari 2009, LJN BH2366.

⁴⁰ ABRvS 17 februari 2010, LJN BL4143.

⁴¹ RB Arnhem 19 augustus 2009, LJN BJ5676.

⁴² ABRvS 20 oktober 2010, LJN BO 1131.

⁴³ RB Maastricht 24 februari 2009, LJN BH4500.

⁴⁴ RB Breda 13 maart 2009, LJN BH6368.

⁴⁵ RB Roermond 30 september 2009, LJN BJ9231.

keren. De rechtbank Amsterdam volgde deze denkrant in een zaak waarbij een jongmeerderjarige zoon (pleger) in voorlopige hechtenis zat. In casu mocht het huisverbod uit voorzorg worden verlengd, omdat onbekend was wanneer de voorlopige hechtenis zou worden opgeheven en het huisverbod bovendien een contactverbod omvat.⁴⁶ Eerder had dezelfde rechtbank al in een andere zaak geoordeeld dat de voorwaarden die aan de schorsing van de voorlopige hechtenis waren gesteld, nl een contactverbod met de vader en de buurvrouw, niet afdoen aan (de verlenging van) het huisverbod. Reden hiervoor was dat een huisverbod immers ruimer geformuleerd is en tevens behelst "een verbod om de woning te betreden, daarin aanwezig te zijn of zich daarbij op te houden en een contactverbod met zijn moeder".⁴⁷

In de uitspraken die tot dusverre zijn gedaan, wordt derhalve zowel het preventieve huisverbod als het huisverbod dat in samenhang met een strafrechtelijk traject is opgelegd geaccepteerd.

Bevoegdheid burgemeester in relatie tot toetsing door rechtbank

Het opleggen van een huisverbod is een discretionaire bevoegdheid van de burgemeester, welke slechts marginaal door de rechter mag worden getoetst.

In meerdere uitspraken is dit als volgt opgenomen:

*'Een burgemeester kan alleen een huisverbod opleggen als zich een gevaar of ernstig vermoeden van een gevaar voordoet. Als dat het geval is, heeft de burgemeester echter geen verplichting een huisverbod op te leggen. Het gaat om een discretionaire bevoegdheid. Dit heeft gevolgen voor de rechterlijke toetsing van het besluit. Of het gevaar of het ernstig vermoeden daarvan bestaat, toetst de rechter vol. Hij beoordeelt zelf of de relevante feiten en omstandigheden het door de burgemeester aangenomen gevaar of vermoeden van gevaar opleveren. Het gebruik van de discretionaire bevoegdheid toetst de rechter marginaal. Dat betekent dat het al dan niet gebruik maken van die bevoegdheid door de rechter slechts kan worden aangetast als zou moeten worden geoordeeld dat de burgemeester bij afweging van alle betrokken belangen in redelijkheid niet tot zijn besluit heeft kunnen komen dan wel anderszins heeft gehandeld in strijd met enig algemeen rechtsbeginsel of algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.'*⁴⁸

De rechtbank Leeuwarden heeft het als volgt verwoord: *'Nu artikel 2 Wth aan de burgemeester een discretionaire bevoegdheid verleent, kan de gebruikmaking van die bevoegdheid door de burgemeester in een concreet geval slechts terughoudend door de rechter worden getoetst. Dit betekent dat die gebruikmaking slechts dan rechtens onaanvaardbaar moet worden geacht, indien geoordeeld moet worden dat de burgemeester bij afweging van de betrokken belangen in redelijkheid geen gebruik van die bevoegdheid heeft kunnen maken.'*⁴⁹

In de uitspraken die tot nu toe op www.rechtspraak.nl zijn verschenen, houden de rechtbanken zich aan vorenstaand toetsingskader. De rechtbanken toetsen het gevaar dat de pleger van huiselijk geweld vormt vol, maar de discretionaire bevoegdheid marginaal.

Hoorplicht

In artikel 4:8 Awb is neergelegd dat een bestuursorgaan de belanghebbende die de beschikking niet heeft aangevraagd en naar verwachting bedenkingen zal hebben, in de gelegenheid stelt om zijn zienswijze naar voren te brengen indien de beschikking steunt op gegevens over feiten en belangen die de belanghebbende betreffen én die gegevens niet door de belanghebbende zelf ter zake zijn verstrekt.

Uiteraard moet aan de hoorplicht worden voldaan. Er dient kennis te worden genomen van hetgeen degene aan wie het huisverbod waarschijnlijk wordt opgelegd naar voren heeft te brengen. Zo niet, dan is het besluit onvoldoende zorgvuldig tot stand gekomen.⁵⁰

⁴⁶ RB Amsterdam 12 mei 2010, LJN BM8233.

⁴⁷ RB Amsterdam 1 februari 2010, LJN BM8140.

⁴⁸ RB Almelo 1 juli 2009, LJN BJ1321, RB Almelo 11 maart 2009, LJN BH5951, RB Almelo 12 maart 2009, LJN BH6210, RB Zwolle 20 augustus 2009, LJN BJ6207 en RB Rotterdam 29 oktober 2009, LJN BK3056.

⁴⁹ RB Leeuwarden 3 juni 2009, LJN BI6760.

⁵⁰ RB Zutphen 7 januari 2010, LJN BK9396.

In een uitspraak van de rechtbank Den Haag is overwogen dat de uithuisgeplaatste in de gelegenheid is gesteld om mondeling zijn zienswijze te geven en dat daarmee is voldaan aan artikel 4:8 Awb. De stelling van de uithuisgeplaatste dat hij in de gelegenheid had moeten worden gesteld om zijn zienswijze schriftelijk te geven wordt hierom niet gevolgd. Hierin is meegewogen dat verzoeker bij het mondeling horen niet heeft aangegeven dat hij ook schriftelijk zijn zienswijze wilde geven.⁵¹

In dezelfde uitspraak wordt het beroep van de uithuisgeplaatste dat hij tijdens het horen bijgestaan had moeten worden door een psycholoog afgewezen. Naar het oordeel van de rechter kon dit van verweerder niet worden verwacht gelet op het spoedeisende karakter van de maatregel.

In een andere uitspraak heeft de rechtbank Maastricht geoordeeld dat uit de processen-verbaal is gebleken dat verzoeker een reactie heeft gegeven op de in het RiHG vastgelegde bevindingen. Daarmee is volgens de rechter voldoende aannemelijk gemaakt dat verzoeker voor het opleggen van het huisverbod is gehoord.⁵²

Uit een uitspraak van de Afdeling is naar voren gekomen dat ook het horen bij een besluit tot verlenging telefonisch kan worden afgedaan als de uithuisgeplaatste enkel naar zijn advocaat verwijst. In die zaak had de uithuisgeplaatste aangevoerd dat hij niet op deugdelijke wijze in de gelegenheid was gesteld om vooraf zijn zienswijze naar voren te brengen. Het telefonisch contact met een medewerker van een gemeente was daarvoor volgens hem onvoldoende omdat hij de Nederlandse taal niet perfect beheerst. Uit de gemeentelijke gespreksverslagen was echter gebleken dat de uithuisgeplaatste enkel naar zijn advocaat verwees. *Nu alleen zijn advocaat een inhoudelijke reactie heeft gegeven, heeft het niet in elkaars bijzijn horen niet tot te vermijden fricties geleid. Uit de verslagen blijkt evenmin dat de advocaat om een nadere wijze van horen heeft verzocht. Uit voorgaande kan worden afgeleid dat de uithuisgeplaatste niet onvoldoende in de gelegenheid is gesteld om zijn zienswijze naar voren te brengen.*⁵³

Motiveringsplicht

Ingevolge artikel 3:46 Awb dient een besluit te berusten op een deugdelijke motivering. In meerdere uitspraken wordt benadrukt dat het huisverbod deugdelijk gemotiveerd dient te worden met concrete gronden.

In één uitspraak is door de rechter geoordeeld dat 'het zekere voor het onzekere nemen' een veel te ruime maatstaf van het begrip 'ernstig vermoeden' is. Om tot de conclusie te kunnen komen dat sprake is van een ernstig vermoeden van gevaar in de zin van artikel 3, eerste lid Wth is vereist dat sprake is van een voldoende concreet, ernstig vermoeden van ernstig en onmiddellijk gevaar.⁵⁴

In een andere uitspraak kon de verweerder totaal geen onderbouwing geven van de feiten en omstandigheden die hadden geleid tot het huisverbod: *'Verweerder weet niet of er hulpverlening op gang is gekomen en weet ook niet of er contact is geweest met het SHG. Verweerder heeft slechts aangegeven het door de HOvJ opgemaakte RiHG te volgen. Verweerder heeft voorts verklaard niet te weten wat de onderliggende feiten en omstandigheden zijn van de in het bestreden besluit en in de RiHG genoemde politiemutaties. Ook kan verweerder geen onderbouwing geven voor de in de RiHG gemelde signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik van harddrugs.'* De rechter heeft dit besluit dan ook in strijd geacht met artikel 3:46 Awb nu het niet op een deugdelijke motivering berust.⁵⁵

In een zaak waarin het slachtoffer geen letsel had en geen aangifte had gedaan, was de rechtbank Amsterdam van mening dat de gemeente zich niet op goede gronden bevoegd heeft geacht om het tijdelijk huisverbod op te leggen. In deze zaak had het slachtoffer zich ook verzet tegen het tijdelijk huisverbod en betrof de getuigenverklaring niet meer dan informatie van horen-zeggen. In het RiHG was weliswaar vermeld dat er registraties bekend zijn van de man, maar deze hebben geen betrekking op huiselijk geweld en de man is hiervoor niet vervolgd. De man had zelf ontkend fysiek

⁵¹ RB Den Haag 7 september 2009, LJN BK5599.

⁵² RB Maastricht 29 oktober 2010, LJN BO2897.

⁵³ ABRvS 20 oktober 2010, LJN BO1131.

⁵⁴ RB Almelo 23 maart 2009, LJN BI0925.

⁵⁵ RB Alkmaar 31 maart 2009, LJN BI0061.

geweld te hebben gebruikt en weigerde antwoord te geven op bepaalde vragen. Volgens hem betrof het een normale ruzie, zoals deze ook in andere huishoudens voorkomt. Het slachtoffer heeft bovendien tegenover de politie verklaard dat zij in de toekomst geen geweld van de man vreest. Bij de belangenafweging heeft de gemeente het belang van het op gang brengen van hulpverlening, met name in het belang van de kinderen, voorop gesteld. De rechter was het met deze gang van zaken niet eens. Hoewel de rechter de verklaring van de man dat er op het moment van het incident niets anders aan de hand was dan een normale woordenwisseling tussen partners niet geloofwaardig acht, en er ook in mee gaat dat de gemeente op goede gronden enig vermoeden zou kunnen hebben dat de aanwezigheid van de man in de woning voor de vrouw en de kinderen enig gevaar zou kunnen opleveren, heeft de gemeente volgens de rechter onvoldoende grond gehad om een huisverbod op te leggen. Volgens de rechter zijn er namelijk geen feiten of omstandigheden vastgesteld op grond waarvan verweerder het ernstig vermoeden heeft kunnen hebben dat de veiligheid van de vrouw en de kinderen door de aanwezigheid van de man in de woning ernstig in gevaar was. Het enkele feit dat de vrouw de politie heeft gebeld en dat de kinderen van slag waren is hiertoe onvoldoende. Tot slot overweegt de rechter dat de omstandigheid dat de man de ernst van de situatie, naar moet worden aangenomen, bagatelliseert weliswaar zorgwekkend is, maar gelet op de overige omstandigheden onvoldoende grond vormt tot een ernstig vermoeden als hier aan de orde.⁵⁶

Een besluit is wel deugdelijk gemotiveerd in het volgende geval: *Verzoeker voert aan dat uit het besluit niet valt af te leiden of, en zo ja, welke feiten en omstandigheden die worden genoemd in de bijlage bij het Besluit tijdelijk huisverbod zijn betrokken bij het besluit en is van mening dat de beschikking berust op een niet deugdelijke motivering. De rechter oordeelt echter dat aan het besluit feiten en omstandigheden ten grondslag liggen zoals die zijn genoemd in het door verweerder gehanteerde risico-taxatieinstrument. In dit instrument worden de relevante aspecten zoals die zijn voorgeschreven in (de bijlage bij) het Besluit tijdelijk huisverbod genoemd. Het besluit is daarmee voldoende deugdelijk gemotiveerd.*⁵⁷

De voorzieningenrechter in Utrecht heeft in een andere zaak geoordeeld dat een besluit onvoldoende gemotiveerd was, omdat verweerder onvoldoende inzichtelijk had gemaakt op welke gronden de oplegging van het huisverbod berust. De voorzieningenrechter heeft daarbij in zijn oordeel betrokken *dat het risico-taxatieinstrument niet bij het besluit is gevoegd en reeds daarom geen onderdeel uitmaakt van de motivering van het besluit.* In deze zaak heeft de voorzieningenrechter er evenwel voor gekozen om de rechtsgevolgen van het besluit in stand te laten. Uit een aanvullend proces-verbaal van bevindingen was namelijk naar voren gekomen dat de burgemeester zich op het standpunt heeft mogen stellen dat *'de aanwezigheid van verzoeker in de woning een (ernstig vermoeden van) gevaar voor de huisgenoten van verzoeker oplevert. [...]* *Daarbij is van belang dat er al eerder drie meldingen van huiselijk geweld zijn geweest en één of twee meldingen bij Bureau Jeugdzorg of de Raad voor de Kinderbescherming. Gebleken is voorts dat verzoeker en zijn partner al twee jaar te kampen hebben met relatieproblemen, dat de kinderen aanwezig waren bij de ruzie op 10 augustus 2010 waarbij (onder meer) is geslagen alsmede bij de ruzie op 11 augustus 2010 waar verzoeker zijn partner uit de auto heeft gezet.*⁵⁸

In artikel 3:47, eerste lid Awb is opgenomen dat de motivering wordt vermeld bij de bekendmaking van het besluit. De rechtbank Amsterdam heeft in een zaak hierover geoordeeld dat de kenbaarheid van de motivering van de beschikking beperkt is nu er niet naar concrete voorvallen wordt verwezen en de beschikking aldus in strijd is met voornoemd artikel. Doch, dit verzuim kan op grond van artikel 6:22 Awb worden gepasseerd indien de belanghebbende niet in zijn belangen is geschaad. De rechter is in deze zaak van oordeel dat hiervan sprake is, nu de uithuisgeplaatste de beschikking heeft gekregen over alle aan het bestreden besluit ten grondslag liggende stukken en hij derhalve niet in zijn verdediging is geschaad. De verweerder had ter zitting aangevoerd dat het proces-verbaal van bevindingen deel uit maakt van het besluit en dat daarin nadere onderbouwing van het besluit tot oplegging van een huisverbod te vinden is.⁵⁹

⁵⁶ RB Amsterdam 19 oktober 2010, LJN BO1680.

⁵⁷ RB Rotterdam 16 oktober 2009, LJN BK1140.

⁵⁸ RB Utrecht 27 augustus 2010, LJN BN6957

⁵⁹ RB Amsterdam 15 januari 2010, LJN BM1077.

Belangenafweging/proportionaliteitsbeginsel

Ingevolge het eerste lid van artikel 3:4 Awb weegt het bestuursorgaan de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen af, voorzover niet uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid een beperking voortvloeit. In het tweede lid van dit artikel is neergelegd dat de voor één of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Hoewel regelmatig door de belanghebbenden in beroep wordt aangevoerd dat het huisverbod disproportioneel is en dat er geen evenredige belangenafweging heeft plaatsgevonden, gaan de rechtbanken hier zelden in mee. Meerdere rechtbanken achten een huisverbod (en contactverbod) niet onevenredig zwaar in verhouding tot het daarmee te dienen doel, onder meer gelet op de korte duur van het verbod.⁶⁰

Dit laat onverlet dat het bestuursorgaan wel alle (relevante) feiten en omstandigheden in de belangenafweging dient te betrekken. In één zaak was bijvoorbeeld niet meegewogen dat de uithuisgeplaatste bedrijf aan huis had, dat hij een minderjarig kind uit een eerdere relatie in huis had wonen terwijl zijn partner (zonder dat kind) was vertrokken naar het buitenland voor vakantie.⁶¹

In een zaak van een aan smetvrees lijdende vrouw aan wie een huisverbod was opgelegd ter bescherming van haar kinderen, heeft de rechtbank het huisverbod in enge zin in stand gehouden, maar het contactverbod vernietigd. De ontzegging van ieder contact van de vrouw met haar kinderen is naar het oordeel van de rechter een zware maatregel die voor haar en ook voor haar kinderen onevenredig veel nadeel meebrengt in verhouding tot het doel dat met het besluit wordt gediend.⁶²

In een andere zaak waarin aan een vrouw een huisverbod was opgelegd, heeft de rechtbank min of meer hetzelfde overwogen: namelijk dat het een te zware maatregel is om ieder contact van de vrouw met haar kinderen te ontzeggen. Dit brengt naar het oordeel van de rechter onevenredig veel nadeel voor de vrouw en haar kinderen in verhouding met het doel van het huisverbod. De rechtbank staat in die zaak telefonisch contact tussen beiden toe.⁶³ De vrouw is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. De Afdeling heeft de aangevallen uitspraak echter bevestigd en haar hoger beroep ongegrond verklaard.⁶⁴

Ook in een zaak waarin de uithuisgeplaatste moeder aan een borderline persoonlijkheidsstoornis lijdt en onder psychiatrische behandeling staat, achtte de rechter een contactverbod met een minderjarig kind een te zware maatregel. Volgens de rechter waren in deze zaak de belangen niet goed afgewogen. Hoewel de rechter het aannemelijk achtte dat de aanwezigheid van de minderjarige bij de conflicten tussen de man en de vrouw schadelijk is voor haar psychische gesteldheid, is niet duidelijk geworden welk gevaar onmiddellijk dreigt wanneer de vrouw (onbegeleid) contact heeft met de minderjarige. De rechter achtte het contactverbod dan ook een te zware maatregel en vernietigde de besluiten voorzover deze betrekking hadden op het contactverbod ten aanzien van de minderjarige.⁶⁵

⁶⁰ RB Amsterdam 9 juni 2009, LJN BJ3209 en RB Amsterdam 1 juli 2009, LJN BJ3149.

⁶¹ RB Amsterdam 20 juli 2009, LJN BJ5327.

⁶² RB Amsterdam 3 juni 2009, LJN BJ3182.

⁶³ RB Haarlem 4 februari 2010, LJN BL5485.

⁶⁴ ABRvS 6 oktober 2010, LJN BN9555.

⁶⁵ RB Amsterdam 26 augustus 2010, LJN BN5638.

Inhoud huisverbod

Persoon

In vrijwel de meeste zaken betreft het - voorzover na te gaan - partnergeweld in heteroseksuele relaties, waarbij het huisverbod wordt opgelegd aan de man. In een enkele zaak gaat het om mishandeling van een meerderjarig, verstandelijk gehandicapt kind, van mishandeling van ouders door hun meerderjarige zoon of om kindermishandeling. Ook de zaken waarin een huisverbod aan een vrouw worden opgelegd, betreffen uitzonderingen.⁶⁶ In een zaak waarin dat wel het geval was, woonde de vrouw overigens niet meer op hetzelfde adres als haar dochter. De moeder lijdt aan een borderline persoonlijkheidsstoornis en bezocht haar dochter wel vijf dagen per week in de woning waar haar dochter en haar ex-partner woonden.⁶⁷

Ook noemenswaardig in dit verband is de al eerdergenoemde zaak van een vrouw die aan smetvrees lijdt en haar kinderen met nagenoeg onverdunde chloor wast. Aan deze vrouw is een huisverbod opgelegd. De rechter oordeelt dat er voldoende grond is om aan te nemen dat er fysieke en psychische schade voor de kinderen is. De belangen van de kinderen wegen zo zwaar dat in afwachting van het op gang komen van de hulpverlening de voorkeur uitgaat naar het verwijderen van de moeder uit de woning, boven het uit huis plaatsen van de kinderen.⁶⁸

Regelmatig wordt door de uithuisgeplaatste in het beroepschrift naar voren gebracht dat de achterblijvende partij een rol heeft in het conflict dat uitmondde in huiselijk geweld. Blijkens meerdere uitspraken achten de rechtbanken het echter niet snel aannemelijk dat het huisverbod aan de verkeerde persoon is opgelegd.⁶⁹

Voorop wordt gesteld dat het huisverbod ingrijpen mogelijk maakt in situaties waarin acute behoefte bestaat aan een afkoelingsperiode om escalatie te voorkomen, maar waarbij niet op eenvoudige wijze is vast te stellen wie het meest in aanmerking komt voor een huisverbod.⁷⁰

Er wordt ook benadrukt dat het huisverbod geen straf is, maar een maatregel ter bescherming van de medebewoners.⁷¹

Ook wanneer niet uitgesloten wordt geacht dat beide partijen een aandeel hebben in de problematiek acht de rechter het in de regel redelijk dat aan de uithuisgeplaatste het huisverbod is opgelegd. De rechter hecht hierbij belang aan de situatie waarin door de achterblijver – in tegenstelling tot de uithuisgeplaatste – aangifte is gedaan van huiselijk geweld.⁷² Het incident dat aan het huisverbod ten grondslag ligt, ook al is er in het verleden door beide partijen geweld gebruikt, is bepalend voor de vraag aan wie het huisverbod wordt opgelegd.⁷³ Zo werd in een zaak een huisverbod opgelegd aan de zoon, hoewel het voor de rechter vaststond dat ook de stiefvader en de moeder deel hadden aan de oorzaak van de conflicten. De omstandigheid dat de stiefvader niet op het adres van de woning staat ingeschreven doet daaraan niet af. Naar niet is betwist woont hij daar immers feitelijk wel.⁷⁴

In sommige situaties erkent de rechtbank zelfs dat het huisverbod ook aan de achterblijver opgelegd had kunnen worden, maar volgt de rechtbank desalniettemin de beslissing om het huisverbod aan de uithuisgeplaatste op te leggen.⁷⁵

Wanneer er echter geen objectieve feiten en omstandigheden aanwezig zijn die kunnen leiden tot het ernstige vermoeden dat de aanwezigheid van de uithuisgeplaatste een bedreiging vormt voor de veiligheid van de achterblijvende partij, vormt dit onvoldoende grond om een huisverbod op te

⁶⁶ Een voorbeeld van zo'n zaak: RB Amsterdam, 2 februari 2010, LJN BM8115.

⁶⁷ RB Amsterdam 26 augustus 2010, LJN BN5638.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Zie onder meer RB Amsterdam 8 januari 2010, LJN BM1080.

⁷⁰ RB Almelo 12 maart 2009, LJN BH6210 en RB Almelo 1 juli 2009, LJN BJ1321 (uitspraak in VoVo en beroep in dezelfde procedure).

⁷¹ RB Den Haag 7 mei 2009, LJN BJ7629

⁷² RB Utrecht 27 maart 2009, LJN BH9818 en RB Utrecht 21 augustus 2009, LJN BJ6231.

⁷³ RB Amsterdam 18 maart 2010, LJN BM1415.

⁷⁴ RB Amsterdam 7 oktober 2010, LJN BO1682.

⁷⁵ RB Amsterdam 1 oktober 2009, LJN BK3770.

leggen. In de betreffende zaak ging het om een echtelijke twist, waarin de vrouw de man beschuldigde van mishandeling, terwijl de man de vrouw beschuldigde van goed acteerwerk om hem het huis uit te krijgen.⁷⁶

Tot slot wordt opgemerkt dat indien het geweld of de dreiging daarvan tegen een ander dan de medebewoners is gericht, bijvoorbeeld tegen de niet inwonende schoonouders, een huisverbod niet gerechtvaardigd is.⁷⁷

Locatie/woning

In artikel 2, eerste lid Wth is neergelegd dat de burgemeester een huisverbod kan opleggen aan een persoon indien uit feiten en omstandigheden blijkt dat diens aanwezigheid *in de woning* ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die met hem *in de woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven* of indien op grond van feiten of omstandigheden een ernstig vermoeden van dit gevaar bestaat.

Uit meerdere uitspraken volgt dat de term 'huiselijk' ziet op de relatie tussen de pleger en het slachtoffer en niet op de plaats van het geweld.

De rechtbank Den Haag oordeelt dat het niet is vereist dat de uithuisgeplaatste op het adres van die woning staat ingeschreven. Het gaat om de woning waar de uithuisgeplaatste *feitelijk* woont.⁷⁸ De rechtbank van Breda oordeelt dat de uithuisgeplaatste wel daadwerkelijk feitelijk in de woning dient te wonen en heeft het beroep gegrond verklaard nadat was gebleken dat iemand een huisverbod had gekregen ten aanzien van de woning van zijn schoonouders. Nu het verbod was opgelegd ten aanzien van een woning die, gelet op de wettelijke grondslag van het besluit, daarvoor niet in aanmerking komt, diende het besluit te worden vernietigd.⁷⁹

De omstandigheid dat degene aan wie het huisverbod is opgelegd de huurder is van de woning, terwijl de achterblijver tijdelijke gast is, is geen reden om aan te nemen dat er een onjuiste belangenafweging is gemaakt. Volgens de rechter in deze zaak heeft de wetgever er nu juist voor gekozen dat de persoon wiens aanwezigheid in de woning ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid de woning verlaat en niet het slachtoffer.⁸⁰

Ook de omstandigheid dat het slachtoffer ten tijde van het incident niet in de echtelijke woning verbleef (de vrouw was het huis ontvlucht en is vervolgens mishandeld in haar tijdelijke onderkomen), maakt niet dat er geen ernstig en onmiddellijk gevaar was voor de veiligheid. Het verblijf van de vrouw in het tijdelijke onderkomen kan naar het oordeel van de rechter niet als bestendig worden aangemerkt.⁸¹

In een andere zaak waarin het slachtoffer de woning heeft verlaten wegens het geweld, heeft de rechter in dezelfde lijn overwogen dat moet worden aangenomen dat het slachtoffer de wens heeft terug te keren naar de woning en dat het gevaar aanwezig zou zijn als verzoeker in de woning zou mogen blijven.⁸²

Om dezelfde reden vormt de omstandigheid dat achterblijver(s) (tijdelijk) niet meer in de woning verblijven, geen reden om ex nunc-toetsend het huisverbod niet meer in stand te houden.⁸³ Dit geldt ook niet als de echtgenote na twee dagen al bij de uithuisgeplaatste en zijn moeder is ingetrokken. In dit geval had de Afdeling meegewogen dat de echtgenote "kennelijk wordt onderdrukt" en dat de kinderen zich op een schuiladres bevonden uit angst voor de uithuisgeplaatste.⁸⁴

⁷⁶ RB Amsterdam 23 september 2009, LJN BK3842.

⁷⁷ RB Almelo 23 maart 2009, LJN BI0925.

⁷⁸ RB Den Haag 20 januari 2009, LJN BL4403.

⁷⁹ RB Breda 8 september 2010, LJN BN7771.

⁸⁰ RB Roermond 19 maart 2009, LJN BH9055.

⁸¹ RB Rotterdam 18 mei 2009, LJN BI4165.

⁸² RB Almelo 13 maart 2009, LJN BH5951.

⁸³ RB Den Haag 7 september 2009, LJN BK5599.

⁸⁴ ABRvS 6 oktober 2010, LJN BN9528.

De rechtbank Den Haag heeft daarentegen geoordeeld dat, aangezien de partner en de minderjarige de woning al vóór het opleggen van het huisverbod hadden verlaten, er niemand in de woning aanwezig was zodat geen sprake kan zijn geweest van de situatie als bedoeld in artikel 2 Wth.⁸⁵ De rechtbank Rotterdam heeft in een andere zaak dezelfde lijn gevolgd. In die zaak waarin beroep was ingesteld tegen de verlenging van het huisverbod, was het kind onder toezicht gesteld en (tijdelijk) uit huis geplaatst en had de vrouw kort na het opleggen van het huisverbod de woning verlaten en was zij niet voornemens daarnaar terug te keren. Naar het oordeel van de rechter is er onder deze omstandigheden geen sprake meer van personen die met de uithuisgeplaatste in de woning wonen, zodat diens aanwezigheid geen ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert. Dat de vrouw mogelijk in de toekomst weer in de woning wil gaan wonen leidt niet tot een ander oordeel. De omstandigheid dat de vrouw nog spullen in de woning heeft liggen en die mogelijk nog wenst op te halen, leidt evenmin tot de conclusie dat de uithuisgeplaatste een gevaar oplevert.⁸⁶

Indien de uithuisgeplaatste reeds feitelijk geen toegang meer heeft tot de woning (en tot het gebouw waarin de woning zich bevindt) kan echter niet worden gesteld dat diens aanwezigheid in de woning ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid. In deze zaak had de politie de sleutel van de woning laten deactiveren, waardoor de man geen toegang meer had tot de woning. De politie was naar het oordeel van de rechter niet bevoegd om nadien nog een huisverbod op te leggen.⁸⁷

Er is evenmin sprake van een ernstig en onmiddellijk gevaar dan wel een vermoeden hiervan in de situatie waarin de vrouw gedurende nagenoeg de gehele duur van het huisverbod naar het buitenland is vertrokken én er geen indicaties zijn dat zij eerder van vakantie terugkeert. De rechter oordeelt in deze zaak dat daarmee in feite al een afkoelingsperiode is bewerkstelligd.⁸⁸

Werk aan huis

In de belangenafweging of een huisverbod wordt opgelegd, moet worden meegewogen of diegene een bedrijf aan huis heeft. Het vormt echter niet bij voorbaat een reden om geen huisverbod op te leggen. In de uitspraken komt naar voren dat de uithuisgeplaatste zal moeten aantonen en onderbouwen dat het voor hem niet mogelijk is het bedrijf buiten de woning verder te voeren.

Wanneer de uithuisgeplaatste onvoldoende heeft onderbouwd dat het voor hem niet mogelijk is om zijn werkzaamheden buiten de woning verder te voeren, of zelfs ter zitting erkent dat het voor korte tijd mogelijk is buitenshuis te werken, is dit geen reden om af te zien van opleggen van het huisverbod. In deze zaak verrichtte de uithuisgeplaatste koerierswerkzaamheden.⁸⁹

In een andere zaak betroffen het echter andere werkzaamheden, waardoor het uitoefenen van het bedrijf buiten de woning niet (voldoende) mogelijk was: *'Verzoeker heeft een bedrijf aan huis en kan door het opgelegde verbod niet werken. De omstandigheid dat hij gegevens kan laten ophalen maakt dit niet anders, nu dit een kast vol dossiers betreft. Hierdoor wordt hij belemmerd in het uitoefenen van zijn werkzaamheden en het genereren van inkomsten.'*⁹⁰

De vraag of een werkplaats/garage tot de woning dient te worden gerekend, zodat het huisverbod daar eveneens op ziet, is door de rechtbank Den Haag positief beantwoord in de situatie waarin het niet mogelijk bleek om de werkplaats/garage te bereiken zonder daarbij tussen de woningen (adres A) en (adres B) te gaan. De rechter verwijst hierbij naar de Memorie van Toelichting bij de Wth waarin staat dat het huisverbod ook ziet op de directe omgeving van de woning.⁹¹

In een zaak waarin de uithuisgeplaatste een kantoor aan huis had, heeft de burgemeester in eerste instantie overigens wel bepaald dat de uithuisgeplaatste tussen 9.00u en 17.00u van zijn kantoor gebruik mocht maken, omdat hij had gesteld dat hij alleen vanuit dat kantoor noodzakelijke werkzaamheden kon verrichten. Toen nader onderzoek echter had uitgewezen hij die

⁸⁵ RB Den Haag 11 februari 2010, LJN BL7219.

⁸⁶ RB Rotterdam 23 maart 2010, LJN BL9131.

⁸⁷ RB Amsterdam 5 oktober 2009, LJN BK3764.

⁸⁸ RB Amsterdam 20 juli 2009, LJN BJ5327.

⁸⁹ RB Almelo 13 maart 2009, LJN BH5951.

⁹⁰ RB Amsterdam 20 juli 2009, LJN BJ5327.

⁹¹ RB Den Haag 8 april 2010, LJN BM2541.

werkzaamheden in twee vestigingen elders kon verrichten, werd de uitzondering op het huisverbod ingetrokken. De Afdeling heeft deze beslissing van de burgemeester bekrachtigd.⁹²

Kinderen (als getuige)

Uit de uitspraken blijkt dat huisverboden veel worden opgelegd in gezinnen met kinderen en dat kinderen direct of indirect getuige zijn van huiselijk geweld. In een enkele uitspraak wordt ook expliciet benoemd – en als argument gebruikt om het huisverbod te handhaven - dat de kinderen slachtoffer zijn (al dan niet als getuige) van het huiselijk geweld.⁹³

Zo heeft de rechtbank Den Haag het volgende overwogen: *'Dat de minderjarige volgens verzoeker en zijn vriendin niet aanwezig was bij het conflict, maakt het voorgaande evenmin anders, nu hij wel degelijk deelgenoot is (geweest) van de gespannen situatie binnenshuis en daaruit voortgekomen incidenten. (...) De omstandigheid dat verzoekers vriendin ermee instemt dat verzoeker weer zijn intrek neemt in de woning dan wel omgang heeft met de minderjarige, levert, mede gelet op de belangen van de minderjarige, evenmin grond voor een ander oordeel.'*⁹⁴

In de wetsgeschiedenis is volgens de rechtbank Den Haag, in een andere zaak, opgemerkt dat geweld tussen partners altijd effect heeft op de kinderen en dat het bekend is dat kinderen die met geweld in het gezin zijn opgegroeid later op meerdere terreinen dreigen te ontsporen. Het opleggen van een contactverbod vereist derhalve niet dat de mishandeling zich eveneens tot de kinderen heeft uitgestrekt. De rechtbank acht het in deze zaak eveneens van belang dat het zeer jonge en kwetsbare kinderen zijn.⁹⁵

De Rechtbank Amsterdam heeft in een al eerder aangehaalde zaak overigens overwogen dat een contactverbod tussen een uithuisgeplaatste moeder die aan een borderline persoonlijkheidsstoornis lijdt, en haar dochter onevenredig zwaar was en daarom niet in stand kon blijven. De rechter oordeelde namelijk dat van het contact van de vrouw met de minderjarige geen onmiddellijk dreigend gevaar uitgaat voor de veiligheid van die minderjarige.⁹⁶

De rechtbank Amsterdam heeft in een andere uitspraak meegewogen dat de schijnbaar onaangedane reactie van de kinderen op de woede-uitbarsting van de man in aanwezigheid van de politie het vermoeden voedt dat zij al eerder getuige waren geweest van agressief gedrag van de man.⁹⁷

De ABRvS heeft in een zaak geoordeeld dat de burgemeester aan het belang van het kind een zwaar gewicht mag toekennen.⁹⁸

De ABRvS heeft in een al eerder vermelde zaak geoordeeld dat het feit dat de kinderen op een geheim adres waren ondergebracht en dat de echtgenote al op de tweede dag van het huisverbod bij de uithuisgeplaatste en zijn moeder was ingetrokken, niet betekent dat het huisverbod had moeten worden beëindigd. Redengevend hiervoor was dat de kinderen nog zeer angstig waren voor hun vader, dat er pas zeer recent hulpverlening voor de kinderen in gang gezet was en dat hun vader te kennen gegeven had geen hulpverlening nodig te hebben, terwijl de psycholoog had geconstateerd dat zijn psychische klachten hem beperkten in zijn dagelijks functioneren en zijn werkzaamheden negatief beïnvloedden. Het feit dat de kinderen zich op een geheim adres bevonden, was voor de Afdeling juist een aanwijzing dat de verhouding nog onverminderd gespannen was. Bovendien waren er in deze zaak aanwijzingen dat de echtgenote sterk afhankelijk was van de uithuisgeplaatste. De rechter heeft zich volgens de Afdeling dan ook terecht op het standpunt mogen stellen dat de dreiging van gevaar nog niet was geweken.⁹⁹

⁹² ABRvS 25 augustus 2010, LJN BN4951.

⁹³ RB Groningen 17 maart 2010, LJN BL8016; RB Utrecht 27 augustus 2010, LJN BN6957.

⁹⁴ RB Den Haag 15 mei 2009, LJN BJ7652.

⁹⁵ RB Den Haag 2 februari 2010, LJN BL4415.

⁹⁶ RB Amsterdam 26 augustus 2010, LJN BN5638.

⁹⁷ RB Amsterdam 8 januari 2010, LJN BM1080.

⁹⁸ ABRvS 17 februari 2010, LJN BL4143.

⁹⁹ ABRvS 6 oktober 2010, LJN BN9528

Bron/verklaringen

Uit meerdere uitspraken volgt dat de beslissing om een huisverbod op te leggen of te verlengen niet enkel gebaseerd mag zijn op een verklaring uit één bron (van het slachtoffer). Er zullen altijd andere stukken moeten zijn die de verklaring van het huiselijk geweld onderbouwen.¹⁰⁰ Dit is des te meer van belang indien de uithuisgeplaatste het huiselijk geweld ontkent¹⁰¹ of in het geval de achterblijver geen consistent (en onderbouwd) verhaal heeft.¹⁰²

De omstandigheid dat een slachtoffer geen Nederlands spreekt, de kinderen voor haar hebben vertaald en die vertaling niet kon worden geverifieerd, is echter geen reden om geen betekenis aan de verklaring te kunnen toekennen. In deze zaak was het besluit immers niet enkel gebaseerd op de verklaring, maar ook op het geconstateerde letsel.¹⁰³

Verklaringen mogen bovendien niet te oud zijn of uit derde hand afkomstig: *'De verklaring van eisers dochter is gebaseerd op haar (gestelde) ervaringen die dateren van ten minste 20 jaar geleden en voorts op hetgeen zij heeft vernomen van belanghebbende, doch niet op eigen (recente) ervaringen of waarnemingen. De rechtbank is gelet daarop van oordeel dat voor de beoordeling van het onderhavige incident de verklaringen van de dochter geen rol mogen spelen.'*¹⁰⁴

RiHG

In een groot aantal uitspraken is overwogen dat het niet volledig of niet juist invullen van het RiHG geen grond is voor vernietiging van de beslissing tot oplegging van het huisverbod. De rechtbanken achten hiervoor redengevend dat het invullen van het RiHG geen wettelijk vereiste is. Het RiHG is naar het oordeel van de rechtbanken slechts een hulpmiddel ter beoordeling of er sprake is van een situatie die een huisverbod rechtvaardigt.¹⁰⁵ De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft dit oordeel bevestigd.¹⁰⁶

Hoewel uit meerdere uitspraken blijkt dat het RiHG niet volledig wordt ingevuld, maar slechts wordt volstaan met een eindoordeel zonder de tussenresultaten in te vullen, is dit niet van doorslaggevend belang. Zolang de feiten en omstandigheden die ten grondslag liggen aan het besluit maar voldoende blijken uit andere bescheiden (zoals het proces-verbaal van bevindingen) en uit hetgeen er ter zitting naar voren komt, is het huisverbod gerechtvaardigd.¹⁰⁷ De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bevestigd dit oordeel.¹⁰⁸

Gelet op het feit dat het RiHG een toetsmiddel is dat ten grondslag ligt aan het besluit tot opleggen van een huisverbod, is in een uitspraak overwogen dat het niet noodzakelijk is dat het RiHG ook aan het bestreden besluit wordt gehecht.¹⁰⁹ Het is in een dergelijk geval wel van belang dat het besluit tot opleggen van een huisverbod anderszins gemotiveerd wordt. Zo heeft de voorzieningenrechter in Utrecht in een zaak geoordeeld dat een besluit onvoldoende gemotiveerd was, omdat verweerder onvoldoende inzichtelijk had gemaakt op welke gronden de oplegging van het huisverbod berust. De voorzieningenrechter heeft daarbij in zijn oordeel betrokken *dat het risico-taxatieinstrument niet bij het besluit is gevoegd en reeds daarom geen onderdeel uitmaakt van de motivering van het besluit.* In deze zaak heeft de voorzieningenrechter er op basis van aanvullende informatie evenwel voor gekozen om de rechtsgevolgen van het besluit in stand te laten en om het besluit tot verlenging van het huisverbod niet te vernietigen.¹¹⁰

¹⁰⁰ RB Almelo 23 maart 2009, LJN BI0925.

¹⁰¹ RB Utrecht 29 mei 2009, LJN BI6366

¹⁰² RB Amsterdam 1 maart 2010, LJN BM1408.

¹⁰³ RB Rotterdam 29 oktober 2009, LJN BK3056.

¹⁰⁴ RB Zwolle 20 augustus 2009, LJN BJ6207.

¹⁰⁵ RB Den Haag 18 februari 2009, LJN BH5448, RB Den Haag 15 mei 2009, LJN BJ7652, RB Zwolle 20 augustus 2009, LJN BJ6207 en RB Utrecht 21 augustus 2009, LJN BJ6231.

¹⁰⁶ ABRvS 17 maart 2010, LJN BL7780.

¹⁰⁷ RB Almelo 13 maart 2009, LJN BH6166 en RB Rotterdam 5 februari 2009, LJN BH 2366.

¹⁰⁸ ABRvS 17 februari 2010, LJN BL4145.

¹⁰⁹ RB Alkmaar 31 maart 2009, LJN BI0061.

¹¹⁰ RB Utrecht 27 augustus 2010, LJN BN6957.

Ook de Rechtbank van Amsterdam heeft geconstateerd dat er minimumvereisten zijn ten aanzien van de motivering van het besluit en van de rol die het RiHG daarbij speelt. Zo heeft zij op 22 maart 2010 geoordeeld dat artikel 2 Wth een bredere afweging vereist dan de enkele constatering dat zich een geweldsincident heeft voorgedaan en dat het slachtoffer herhaling vreest. In deze zaak heeft de uithuisgeplaatste de juistheid van de aangiften van de vrouw en stiefzoon betwist. Omdat andere informatie ontbreekt, zoals eerdere aangiften, politiemutaties of verklaringen van derden, de vrouw en stiefzoon elkaar op bepaalde punten tegenspreken en er bovendien enkele fouten begaan zijn bij het invullen van het RiHG was er volgens de rechter onvoldoende grond om een huisverbod op te leggen.

Hoewel verweerder zich gelet op de recente jurisprudentie van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (17 maart 2010, LJN: BL7780) terecht op het standpunt heeft gesteld dat de Wth het invullen van het RiHG niet vereist, en dat het RiHG slechts een hulpmiddel is bij de toepassing van de Wth, neemt dit evenwel niet weg dat in een geval als het onderhavige, waarin gebruik is gemaakt van het RiHG, en het bestreden besluit is gebaseerd op de toepassing van dit hulpmiddel, de correcte toepassing ervan van belang is. Indien bij die toepassing onjuistheden zijn begaan, en verweerder niet op andere wijze aannemelijk maakt dat de aanwezigheid in de woning van de persoon die het besluit betreft ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert in de zin van artikel 2 Wth, kan de conclusie geen andere zijn dan dat het bestreden besluit ondeugdelijk is gemotiveerd. De uithuisgeplaatste heeft bovendien ter zitting aangegeven dat hij wil scheiden van de vrouw en dat hij zijn leven anders wil inrichten en dat hiermee de angel uit het conflict is.¹¹¹

De Rechtbank van Amsterdam heeft op 18 augustus 2010 wederom geoordeeld dat een besluit onvoldoende gemotiveerd was. *De rechter vermag niet in te zien hoe de enkele ontkenning van de gestelde bedreiging aanleiding kan zijn tot het bestreden besluit. Voorts bevat het ingevulde RiHG een groot aantal – door verweerder ter zitting erkende – fouten, althans stellingen, die geen grondslag vinden in de onderliggende processen-verbaal en politiemutaties. De wijze waarop dit stuk is opgesteld getuigt van onzorgvuldigheid in de besluitvorming. Het feit dat het RiHG slechts een hulpmiddel is voor de hulpofficier van justitie bij zijn beoordeling of een huisverbod moet worden opgelegd, doet daaraan niet af, nu het in dit geval een beeld van de man en de omstandigheden schetst, die op belangrijke onderdelen geen recht doen aan de werkelijke situatie.” De rechter is dan ook van oordeel dat het besluit in rechte geen stand kan houden hoewel de rechtsgevolgen in stand zijn gelaten. Op grond van de processen-verbaal van aangifte en verhoor en gelet op het proces-verbaal van bevindingen en op een eerdere politiemutatie heeft verweerder volgens de rechter namelijk het ernstige vermoeden kunnen hebben dat de toedracht van het voorval op die datum is geweest, zoals door de vrouw beschreven. De vrouw heeft namelijk al eens eerder bij de politie gemeld dat zij regelmatig door de man werd geslagen, dat zij op genoemde datum een heftige ruzie hadden en dat de man op dat moment dronken was. Verweerder heeft zich dan ook op goede gronden bevoegd geacht om het huisverbod op te leggen.*¹¹²

Voorts volgt uit de uitspraak van de rechtbank Den Haag dat de omstandigheid dat de hulpofficier van justitie de feiten niet zelf heeft waargenomen, maar bij het invullen van het RiHG en bij zijn advies aan de burgemeester is afgegaan op het oordeel van andere politiebeambten en hulpverleners die wel ter plaatse waren, niet ter zake doet. De rechter acht het in deze zaak voldoende aannemelijk dat de verweerder zich zo volledig mogelijk heeft laten voorlichten en dat hij mocht vertrouwen op de aan hem verstrekte informatie.¹¹³

Om te beoordelen of er daadwerkelijk sprake was van een ernstig en onmiddellijk gevaar (dan wel een dreiging daarvan) beoordeelt de rechter of de conclusie die uit het RiHG komt gerechtvaardigd is. Op dit punt zijn er verschillende uitspraken. In één uitspraak heeft de rechter overwogen dat de genoemde feiten in het RiHG op twee beoordelingspunten hebben geleid tot de conclusie dat er een hoog risico was en dat derhalve op goede gronden is aangenomen dat er een ernstig vermoeden van gevaar bestond.¹¹⁴ In een andere zaak komt de rechter bij het nalopen van de elementen van het RiHG echter tot de conclusie dat niet is komen vast te staan dat er is voldaan aan de criteria van artikel 2, eerste lid, Wth.¹¹⁵

¹¹¹ RB Amsterdam, 22 maart 2010, LJN BM8167.

¹¹² RB Amsterdam 18 augustus 2010, LJN BN5049

¹¹³ RB Den Haag 20 mei 2009, LJN BK0950.

¹¹⁴ RB Amsterdam 1 juli 2009, LJN BJ3149.

¹¹⁵ RB Zwolle 20 augustus 2009, LJN BJ6207.

De omstandigheid dat het RiHG op één punt niet geheel juist is ingevuld, doet niet ter zake voor de uiteindelijke conclusie die eruit moet worden afgeleid. Naar het oordeel van de rechter is het niet noodzakelijk dat op alle niveaus wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opleggen van een huisverbod. Daarvoor is reeds voldoende grond, indien op één niveau tot een sterk signaal wordt geconcludeerd.¹¹⁶

Ook in de uitspraak van 6 oktober 2010 heeft de ABRvS bevestigd dat het volgens de Wth niet vereist is om het RiHG in te vullen of zelfs om de conclusie uit het RiHG over te nemen. In deze zaak had de uithuisgeplaatste aangevoerd dat uit het RiHG volgt dat het huisverbod niet noodzakelijk was en geen betrekking diende te hebben op zijn echtgenote. De voorzieningenrechter heeft zich volgens de afdeling echter op het standpunt mogen stellen dat het feit dat het RiHG een negatief advies bevat, *geen beletsel is om in afwijking daarvan tot het opleggen van een huisverbod te besluiten. Bij het maken van de genoemde afweging is de burgemeester niet gebonden aan het gewicht dat de hulpofficier van justitie heeft toegekend aan de in het RiHG aangekruiste signalen en is hij evenmin gebonden aan het in het RiHG opgenomen advies om geen huisverbod op te leggen.* De burgemeester heeft het huisverbod ook op de echtgenote kunnen betrekken, ook al staat in het RiHG vermeld dat een huisverbod van belang is voor de veiligheid van de kinderen. *Dat uit het RiHG niet blijkt waarom bepaalde punten zijn aangekruist en dat de juistheid van die punten niet is bewezen, staat er niet aan in de weg dat de burgemeester het RiHG aan het huisverbod ten grondslag heeft kunnen leggen. Degene die het RiHG opstelt, geeft daarin slechts aan welke signalen omtrent huiselijk geweld bij hem bekend zijn en welke risico's daar naar zijn oordeel uit voortvloeien. Gelet op de aard van het huisverbod, dat altijd in spoedeisende situaties wordt toegepast, is een motivering van de aangekruiste punten niet noodzakelijk. Tevens is daarom niet vereist dat de juistheid van de punten op het moment van aankruising reeds onomstotelijk vast staat. Voldoende is dat, mede gelet op de overige stukken, waaronder in de onderhavige zaak een mutatie-rapport en een rapport van de politie Haaglanden, aannemelijk is dat de aangekruiste punten juist zijn. Hetgeen [appellant] heeft aangevoerd, leidt niet tot het oordeel dat aannemelijk is dat de aangekruiste punten van het RiHG niet juist zijn.*¹¹⁷

Tot slot wordt de volgende passage uit een uitspraak van de rechtbank Almelo nog onder de aandacht gebracht: *'Gelet op de genoemde onderlinge verwijzingen en op de samenhangende inhoud, moeten naar het oordeel van de voorzieningenrechter al deze stukken (beschikking, RiHG en proces-verbaal van bevindingen) tezamen worden aangemerkt als motivering van het bestreden besluit. Het is mogelijk dat niet al deze stukken samen met de oplegging van het huisverbod aan eiser bekend zijn gemaakt. Dit zou met name zo kunnen zijn met het genoemde proces-verbaal dat eerst na de oplegging is opgesteld. Dit betekent echter niet dat het besluit onrechtmatig is. De voorzieningenrechter constateert dat het RiHG onjuist is ingevuld. In verschillende rubrieken is wel een oordeel gegeven over de mate van gevaar, maar is niet aangekruist welke feitelijke omstandigheid zich voordoet. Verder is naar het oordeel van de voorzieningenrechter ook het formulier tot oplegging van het huisverbod niet juist ingevuld. De onderdelen A, B en C van het onderdeel 'feiten en omstandigheden' die duidelijk terugverwijzen naar het RiHG, vermelden niet steeds feiten en omstandigheden die reden geven voor het aannemen van gevaar. Deze inconsistenties en onduidelijkheden zijn echter geen reden voor het treffen van een voorlopige voorziening. Uiteindelijk is ter zitting voldoende aannemelijk geworden dat het gevaar bestaat.'*¹¹⁸

Samenvattend kan uit de uitspraken over het RiHG worden afgeleid dat de rechtbanken de methode van het RiHG niet ter discussie stellen, dat het RiHG slechts een toetsmiddel is en niet volledig ingevuld hoeft te worden, zolang er maar op andere wijze voldoende onderbouwing van het (dreigende) gevaar plaatsvindt. Daarnaast hoeft het RiHG niet ter plaatse door de hulpofficier van justitie te worden ingevuld, maar kan dit ook op basis van input van andere professionals die wel ter plaatse waren. Het RiHG hoeft bovendien niet aan de beschikking gehecht. Dit laat onverlet dat een goede motivering en onderbouwing van het besluit vereist is.

De rechtbank Amsterdam heeft een beslissing in strijd met het in artikel 3:46 Awb neergelegde motiveringsbeginsel geacht, aangezien er bij het invullen bij het RiHG fouten zijn gemaakt en een aantal vragen niet volledig zijn ingevuld. De rechter acht deze wijze van hantering van het RiHG hoogst onzorgvuldig.¹¹⁹ In een uitspraak van 15 september 2010 heeft deze Rechtbank in een

¹¹⁶ RB Rotterdam 18 mei 2009, LJN BI4165.

¹¹⁷ ABRvS 6 oktober 2010, LJN BN9528.

¹¹⁸ RB Almelo 13 maart 2009, LJN BI6166.

¹¹⁹ RB Amsterdam 15 januari 2010, LJN BM1208.

andere zaak eveneens geconstateerd dat er sprake was van een motiveringsgebrek op basis van artikel 3:46 Awb. Het huisverbod was namelijk grotendeels gebaseerd op punten van het RIHG, die door de uithuisgeplaatste zijn bestreden en waarvoor geen onderbouwing in de processen-verbaal of anderszins was gegeven. Het enkele feit dat bij de thuisblijver letsel was geconstateerd is in het licht van het feit dat niet eerder huiselijk geweld is geregistreerd onvoldoende om tot het gerechtvaardigd vermoeden te komen dat de veiligheid van de thuisblijver ernstig en onmiddellijk in gevaar was. Dit geldt temeer nu de uithuisgeplaatste er zelf voor koos om niet naar de woning terug te keren.¹²⁰

Politierregistratie van eerdere incidenten (van huiselijk geweld)

Er is vooralsnog geen bestendige lijn te ontdekken in eventuele antecedenten uit het verleden die worden meegenomen bij de beslissing om een huisverbod op te leggen.

Eenzijds is in een uitspraak overwogen dat bij de beoordeling van het risico van huiselijk geweld, gelet op het Besluit tijdelijk huisverbod, mede acht mag worden geslagen op politierregistraties ook al zijn ze soms uit een wat verder verleden. Er komt geen doorslaggevende betekenis toe aan het feit dat deze registraties niet hebben geleid tot strafrechtelijke vervolging. Ook de omstandigheid dat de achterblijver niet direct aangifte heeft gedaan (doch één dag na het opleggen van het huisverbod) is geen aanleiding om het besluit te vernietigen.¹²¹

Anderzijds is in een andere uitspraak overwogen dat de justitiële documentatie van de uithuisgeplaatste dateerde van 1998 en 2001 en derhalve geen recente indicator is.¹²²

Ook eerdere overtredingen van een eerder opgelegd huisverbod kunnen bij de beoordeling worden betrokken of voldoende aannemelijk is dat er gevaar is voor herhaling van een geweldsincident.¹²³

In een eerder aangehaalde zaak heeft de rechtbank van Amsterdam bij een gegrondverklaring meegewogen dat er niet eerder huiselijk geweld was geregistreerd. In casu was het huisverbod grotendeels gebaseerd op punten van het RIHG, die door de uithuisgeplaatste waren bestreden en waarvoor geen onderbouwing in de processen-verbaal of anderszins was gegeven.¹²⁴

Hulpverlening

Over de relatie tussen hulpverlening en het huisverbod wordt in de rechterlijke uitspraken het volgende overwogen.

Niet wordt miskend dat het starten van hulpverlening een belangrijk doel is in het kader van het huisverbod, maar wel wordt overwogen dat het huisverbod in eerste instantie bedoeld is om onmiddellijk gevaar voor andere bewoners weg te nemen.¹²⁵ De omstandigheid dat er op het moment van opleggen van het huisverbod nog geen hulpverlening tot stand was gekomen, maakt het besluit niet onrechtmatig, aangezien het doel van het huisverbod onder meer is dat hulpverlening op gang wordt gebracht.¹²⁶ Deze lijn wordt in een andere zaak bevestigd door de Afdeling. Het feit dat belanghebbende in die zaak had aangevoerd dat hij inmiddels een afspraak gemaakt had voor een intakegesprek is niet voldoende. De afdeling is dan ook van mening dat de voorzieningenrechter terecht heeft overwogen dat nog geen daadwerkelijke aanvang was gemaakt met de hulpverlening aan de uithuisgeplaatste en zijn gezin. Hierbij werd eveneens het belang van de kinderen bij een veilige thuissituatie betrokken.¹²⁷

In een andere uitspraak is de gemeente echter verweten de partijen voorafgaand aan de oplegging van het huisverbod niet te hebben geïnformeerd over de mogelijkheden van vrijwillige

¹²⁰ RB Amsterdam 15 september 2010, LJN BO0134.

¹²¹ RB Maastricht 12 augustus 2009, LJN BJ5313.

¹²² RB Almelo 23 maart 2009, LJN BI0925.

¹²³ RB Rotterdam 29 juni 2010, LJN BN0827.

¹²⁴ RB Amsterdam 15 september 2010, LJN BO0134.

¹²⁵ RB Breda 13 maart 2009, LJN BH6368.

¹²⁶ RB Rotterdam 11 juni 2009, LJN BI7453.

¹²⁷ ABRvS 20 oktober 2010, LJN BO1131

hulpverlening. Onder andere omdat het een eerste incident betrof waarbij de partijen met de politie in aanraking zijn gekomen, de vrouw op vakantie zou gaan en beiden na oplegging van het huisverbod hebben verklaard hulpverlening te aanvaarden.¹²⁸

Hoewel de rechtbank Den Bosch in een uitspraak heeft overwogen dat *'inherent aan het huisverbod is dat het kan eindigen wanneer hulpverlening is aanvaard'* en *'er niet bij voorbaat van mag worden uitgegaan dat het hulpverleningstraject na het einde van het huisverbod tot mislukken gedoemd is'*¹²⁹, wordt er in het algemeen door de rechtbanken afgewogen of met het starten van de hulpverlening ook daadwerkelijk het gevaar is geweken. Als blijkt dat het gevaar nog niet (volledig) is geweken of als dat nog onvoldoende duidelijk is, kan (de verlenging van) het huisverbod in stand blijven.¹³⁰ Bijvoorbeeld in het geval de hulpverlening zich nog in de intakefase bevindt en er nog geen sprake is van behandeling.¹³¹ Of in het geval de specifieke behandeling nog niet is gestart: *'De omstandigheid dat de uithuisgeplaatste uitgebreide hulpverlening ontvangt leidt niet tot het oordeel dat het huisverbod om die reden geen redelijk doel meer dient, aangezien de specifiek op de agressiebeheersing gerichte behandeling nog geen aanvang heeft genomen. Bovendien heeft de behandeling de geweldsuitbarsting niet kunnen voorkomen.'*¹³²

Maar ook de aard van de problematiek kan daarbij betrokken worden. In een uitspraak is hierover overwogen dat de hulpverlening weliswaar is opgestart, maar dat gezien de aard van de problematiek niet kan worden verwacht dat de hulpverlening al een zodanig resultaat heeft dat er geen gevaar meer voor de veiligheid van het gezin is, te meer niet nu er een grote kans op recidive aanwezig blijkt te zijn.¹³³

Een vergelijkbare uitspraak vermeldt het volgende: *'Hoewel het hulpverleningstraject inmiddels in gang is gezet en verzoeker heeft verklaard daaraan zijn medewerking te zullen verlenen, kan niet worden aangenomen dat de aanwezige problemen thans zijn opgelost.'*¹³⁴

Uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bevestigen dit: *'Zoals ook uit de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 6 Wth blijkt, is, als de uithuisgeplaatste na de oplegging of verlenging van het huisverbod een aanbod tot hulpverlening heeft aanvaard, dit een indicatie dat de dreiging van gevaar of het vermoeden daarvan mogelijk niet langer bestaat. Bij de beoordeling of die dreiging of het vermoeden daarvan daadwerkelijk niet langer bestaat, is van belang of de uithuisgeplaatste inmiddels een reële aanvang met de hulpverlening heeft gemaakt en of de verwachting gerechtvaardigd is dat hij aan de hulpverlening blijft meewerken.'*¹³⁵

Uit meerdere uitspraken volgt dat de uithuisgeplaatste ervoor moet zorgen dat hij bereikbaar is voor de gemeente dan wel de hulpverlening. Als de hulpverlening niet kan starten, doordat de uithuisgeplaatste niet bereikbaar is, wordt dit aan de uithuisgeplaatste verweten.¹³⁶ Het wordt de uithuisgeplaatste ook tegengeworpen indien hij niet bereid is hulpverlening te aanvaarden en er om die reden geen hulpverlening tot stand heeft kunnen komen.¹³⁷ In een uitspraak van de rechtbank Utrecht is dit als volgt verwoord: *'Namens verzoeker is gesteld dat aanvaarden van hulpverlening geen voorwaarde is om een verlenging van het huisverbod te voorkomen. Blijkens de wet is bepalend het antwoord op de vraag of dreiging van het gevaar of het ernstige vermoeden daarvan zich voortzet. De houding van de betrokkene, onder meer in het accepteren van hulpverlening, speelt daarbij zeer zeker een rol. In dit kader mag (een begin van inzicht) in het eigen handelen en een (daarop gebaseerde) medewerking van de betrokkene worden verwacht.'*¹³⁸

Wanneer de hulpverlening echter nog niet is gestart doordat de uithuisgeplaatste in detentie zit, wordt dit niet toegerekend aan de uithuisgeplaatste.¹³⁹

¹²⁸ RB Amsterdam 20 juli 2009, LJN BJ5327.

¹²⁹ RB Den Bosch 22 januari 2009, LJN BH0655 (r.o. 7).

¹³⁰ RB Den Haag 18 februari 2009, LJN BH5448; RB Amsterdam 18 augustus 2010, LJN BN5049.

¹³¹ RB Amsterdam 4 juni 2009, LJN BH3200; RB Utrecht 27 augustus 2010, LJN BN6957.

¹³² RB Rotterdam 8 december 2009, LJN BK5733.

¹³³ RB Utrecht 27 maart 2009, LJN BH9818.

¹³⁴ RB Den Haag 15 mei 2009, LJN BJ7652.

¹³⁵ ABRvS 17 februari 2010, LJN BL4144 en LJN BL4145.

¹³⁶ RB Rotterdam 18 mei 2009, LJN BI4165

¹³⁷ RB Amsterdam 3 juni 2009, LJN BJ3182, RB Amsterdam 1 juli 2009, LJN BJ3149 en RB Almelo 13 maart 2009, LJN BH6166.

¹³⁸ RB Utrecht 16 juni 2009, LJN BI9330.

¹³⁹ RB Maastricht 24 februari 2009, LJN BH4500.

Hoewel de burgemeester weliswaar op grond van artikel 2 lid 8 Wth gehouden is om het besluit tot opleggen van een huisverbod mede te delen aan de door hem aangewezen instantie voor advies of hulpverlening, ligt naar het oordeel van de rechtbank Breda de uitvoering van de gewenste hulp buiten de primaire verantwoordelijkheid van de burgemeester en een gebrekkige uitvoering van deze hulp kan aan het besluit niet het rechtmatig karakter ontnemen.¹⁴⁰

Een pleger die al hulpverlening had gevolgd ter regulering van zijn agressie en daarnaast een verplicht reclasseringscontact had, kon op clementie van de rechter rekenen en zag zijn beroep gegrond verklaard. De rechter heeft bij deze beslissing meegewogen dat zich nadien geen geweldsincidenten hadden voorgedaan, ook niet toen zijn echtgenote aangaf de relatie te willen beëindigen.¹⁴¹

'Niet bedoeld' geweld

Geweld gepleegd waarvan de uithuisgeplaatste als verweer voert dat het niet bedoeld was, doet niet af aan de dreigende situatie. Dergelijk geweld kan gekwalificeerd worden als psychisch geweld en kan bedreigend genoeg zijn, heeft de rechtbank Den Haag bepaald.¹⁴²

In de zaak van de aan smetvrees lijdende vrouw die haar kinderen mishandelde, heeft de rechter weliswaar aangenomen dat het niet in de bedoeling van de vrouw lag om haar kinderen schade te berokkenen, maar is haar gedrag toch aangemerkt als een vorm van kindermishandeling.¹⁴³

In een zaak waarin door de uithuisgeplaatste was aangevoerd dat hij het blikje bier niet op het hoofd van de achterblijvende persoon heeft geslagen, maar dat het uit zijn handen is gegleden, heeft de rechter dit niet aannemelijk geacht. De rechter heeft daarbij in ogenschouw genomen dat het slachtoffer een forse hoofdwond had, dat de uithuisgeplaatste zich eerder schuldig heeft gemaakt aan gewelds- en zedendelicten alsmede een delict op grond van de Wet wapens en munitie. Bovendien heeft de uithuisgeplaatste de achterblijver twee keer eerder zwaar lichamelijk letsel toegebracht, terwijl hij ook bekend is met een alcoholverslaving.¹⁴⁴

Ook de stelling van een pleger dat hij zijn vrouw niet hard met een slipper heeft geslagen, maakt de gevaarsdreiging niet minder ernstig naar het oordeel van de rechter. *Gelet op de incidenten in het verleden is niet uit te sluiten dat in een volgend geval de man een ander wapen dan een slipper zal hanteren. Daarbij is van belang dat de man geen enkel berouw toont over zijn handelen. Integendeel, tegenover de rechter heeft hij zich trachten te rechtvaardigen met verwijzing naar de wijze waarop de vrouw zich over zijn familie had uitgelaten.*¹⁴⁵

Ex nunc-toetsing door rechtbank

De rechter moet bij de beoordeling van zijn beslissing ook de feiten en omstandigheden betrekken die zich hebben voorgedaan ná het opleggen van het huisverbod.

Uit het stelsel van de Wth volgt dat de rechter in de eerste plaats moet beoordelen of het huisverbod had mogen worden opgelegd, en ingeval het is verlengd, of het had mogen worden verlengd. Als het huisverbod nog geldt op de dag waarop de rechter zijn uitspraak doet, dient hij vervolgens in verband met artikel 6, derde lid, Wth te bezien of zich na de oplegging of de verlenging van het huisverbod feiten of omstandigheden hebben voorgedaan waaruit blijkt dat de dreiging van gevaar of het vermoeden daarvan zich ten tijde van de beoordeling door de rechter niet langer voordoet, zodat het niet gerechtvaardigd is het huisverbod te laten voortduren. Uit dit stelsel volgt niet dat de rechter verplicht zou zijn de burgemeester in de gelegenheid te stellen zich te beraden op de vraag of hij in de nieuw gebleken feiten en omstandigheden aanleiding ziet zijn besluit te wijzigen of in te trekken. Wel zal de burgemeester in de gelegenheid moeten worden

¹⁴⁰ RB Breda 13 maart 2009, LJN BH6368.

¹⁴¹ RB Rotterdam 17 augustus 2010, LJN BO0555.

¹⁴² RB Den Haag 18 februari 2009, LJN BH5448

¹⁴³ RB Amsterdam 3 juni 2009, LJN BJ3182.

¹⁴⁴ RB Breda 13 maart 2009, LJN BH6368.

¹⁴⁵ RB Amsterdam 17 augustus 2010, LJN BN 5644.

gesteld zich ter zitting uit te laten over de gestelde nieuwe feiten en omstandigheden. Overigens kunnen feiten en omstandigheden die dateren van ná de uitspraak van de voorzieningenrechter niet bij de beoordeling (van het hoger beroep) worden betrokken.¹⁴⁶

Een gemeente heeft in hoger beroep tevergeefs aangevoerd dat zij niet gehouden is om zich gedurende de tien dagen termijn te vergewissen of nog aan de toepassingsvoorwaarden voor het opleggen van het huisverbod werd voldaan. Onder verwijzing naar de hierboven aangehaalde uitspraak heeft de Afdeling wederom beslist dat de rechter (tevens) ex nunc toetst.¹⁴⁷

De rechtbanken verklaren slechts in weinig gevallen, vanwege nova in het voordeel van de uithuisgeplaatste, het beroep gegrond.¹⁴⁸ Dat hoeft niet zozeer te betekenen dat de relatie is hersteld, maar kan ook betekenen dat beide partners overeengekomen zijn hun relatie niet voort te zetten, zodat in dat opzicht de dreiging van huiselijk geweld is afgenomen.¹⁴⁹ Een uitzondering hierop vormt de man die heeft verklaard dat hij tijdens de periode van Ramadan in het geheel geen alcohol nuttigt. Volgens de rechter geeft hij blijk van inzicht in zijn alcoholprobleem en toont hij zich gemotiveerd om zijn plaats in het gezin op verantwoorde wijze weer in te nemen. Nu de periode van Ramadan na afloop van het verlengde huisverbod eindigt en de gevaarsdreiging – naar uit de stukken en het verhandelde ter zitting blijkt - in belangrijke mate samenhangt met het alcoholmisbruik van de man, is de rechter van oordeel dat thans de aanwezigheid van de man in de woning geen onmiddellijk dreigend gevaar voor de huisgenoten oplevert. Het besluit tot verlenging van het huisverbod wordt dan ook vernietigd met ingang van de datum van die uitspraak.¹⁵⁰

In het algemeen gebeurt het echter juist vaker dat de rechtbanken in de ex nunc-toetsing nieuwe feiten en omstandigheden meewegen die ten nadele van de uithuisgeplaatste zijn, zoals het persisteren in gewelddadig gedrag of het niet aanvaarden van hulp.

Rechtsongelijkheid

In één zaak is door de uithuisgeplaatste aangevoerd dat de Wth en de uitvoering van deze wet rechtsongelijkheid tot uitvloeisel heeft. Er is naar voren gebracht dat de wet een preventief karakter als uitgangspunt heeft. Echter, daar waar in diverse politieregio's uitsluitend het bestuursrechtelijk traject wordt gevolgd en later de strafzaak wordt geseponeerd dan wel in het geheel geen strafvervolgning plaatsvindt, wordt in Rotterdam gekozen voor de beleidslijn van de samenloop van de bestuurrechtelijke maatregelen en strafrechtelijke vervolging. De uithuisgeplaatste acht dit in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

De voorzieningenrechter overweegt echter dat de uithuisgeplaatste zijn stelling dat de Wth leidt tot rechtsongelijkheid niet heeft onderbouwd. Hij heeft slechts verwezen naar 'diverse politieregio's' zonder nadere concretisering van die regio's of van specifieke zaken die zich in één of meer bepaalde regio heeft voorgedaan en die gelijk zouden zijn aan die van verzoeker, maar waarin een andersluidende beslissing ten aanzien van strafrechtelijk vervolging zou zijn genomen. Het beroep op het gelijkheidsbeginsel kan reeds hierom niet slagen.¹⁵¹

Schending internationale verdragen (8 EVRM)

In artikel 8 EVRM is het recht op privé- en gezinsleven en het recht op ongestoord genot van de woning neergelegd. Een beroep op artikel 8 EVRM heeft bij de rechter weinig kans van slagen. Tot op heden is een dergelijk beroep door de rechter niet gehonoreerd.

De strekking van de uitspraken is dat het huisverbod weliswaar een inbreuk op het gezinsleven vormt, maar dat het besluit niet disproportioneel is. Het huisverbod wordt aangemerkt als een proportionele maatregel ten aanzien van het doel waarmee het wordt gediend, namelijk preventie van strafbare feiten in de vorm van huiselijk geweld en het beschermen van rechten en vrijheden

¹⁴⁶ ABRvS 17 februari 2010, LJN BL4144.

¹⁴⁷ ABRvS 19 mei 2010, LJN BM4987.

¹⁴⁸ RB Rotterdam 15 december 2009, LJN BK6574.

¹⁴⁹ RB Utrecht 22 januari 2010, LJN BL1054.

¹⁵⁰ RB Amsterdam 18 augustus 2010, LJN BN5049

¹⁵¹ RB Rotterdam 29 oktober 2009, LJN BK3056.

van anderen. De rechter oordeelt tevens dat met het huisverbod wordt beoogd de gezondheid en lichamelijke integriteit van betrokkenen te kunnen beschermen in crisissituaties waarin (nog) geen sprake is van strafbare feiten. Daarbij wordt de duur van het huisverbod (tien dagen) door de rechter als overzienbare termijn beschouwd.¹⁵² Ook de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in een zaak geoordeeld dat de maatregel (in dat geval) niet onevenredig zwaar is in verhouding met het daarmee te dienen doel, gelet op het belang van de bescherming van de geestelijke gezondheid van de kinderen en de korte duur van het verbod.¹⁵³

Schadevergoeding

In een aantal zaken is verzocht om een schadevergoeding, maar dit is slechts in één zaak toegekend. In die zaak werd door de uithuisgeplaatste een bedrag van €50 per dag geëist voor onterechte vrijheidsbeperking. De rechter vond dit verzoek redelijk en heeft bepaald dat de gemeente aan de uithuisgeplaatste immateriële schadevergoeding dient te betalen voor het aantal dagen dat hij onrechtmatig in zijn vrijheid is beperkt.¹⁵⁴

In een viertal andere zaken is om schadevergoeding verzocht, maar deze verzoeken zijn afgewezen. De verzoeken waren op geen enkele wijze onderbouwd of anderszins aannemelijk gemaakt en zijn om die reden, nog daargelaten of aan het causaliteitsvereiste is voldaan, afgewezen.¹⁵⁵

Strafzaken (overtreding huisverbod)

Op www.rechtspraak.nl zijn slechts enkele uitspraken opgenomen die betrekking hebben op de strafrechtelijke veroordeling terzake het overtreden van het huisverbod.

In één zaak is de verdachte schuldig verklaard aan het overtreden van het huisverbod, aangezien hij zijn echtgenote heeft gebeld terwijl hij geen contact met haar mocht opnemen én hij in strijd met het huisverbod in de onmiddellijk omgeving van de woning is geweest. Hij is in deze uitspraak tevens veroordeeld terzake mishandeling van zijn echtgenote.¹⁵⁶

In een andere zaak is de verdachte evenwel ontslagen van alle rechtsvervolging terzake overtreding van het huisverbod. Hoewel de rechtbank wettig en overtuigend bewezen achtte dat de verdachte zich in de nabijheid van de woning heeft opgehouden en contact heeft opgenomen met de in het huisverbod genoemde persoon, ontbrak de grondslag waarop dat huisverbod is gebaseerd en waaruit de strafbaarheid van overtreding van het huisverbod voortvloeit in de tenlastelegging. De verdachte is echter wel veroordeeld terzake mishandeling.¹⁵⁷

In een derde zaak is de verdachte in hoger beroep veroordeeld tot 74 dagen gevangenisstraf, waarvan 43 voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaar, wegens bedreiging met zware mishandeling en overtreding van het huisverbod. De Rechtbank te Almelo had geoordeeld dat de feiten niet strafbaar waren, *omdat de opsteller van de tenlastelegging enerzijds heeft verzuimd om in de tenlastelegging te vermelden of sprake was van een huisverbod als bedoeld in artikel 2, eerste lid of van een huisverbod ex artikel 9, eerste lid, van de Wet tijdelijk huisverbod, en anderzijds omdat het bestanddeel "als uithuisgeplaatste" ontbreekt in de tenlastelegging.* In hoger beroep oordeelde het gerechtshof te Arnhem echter *dat het strafbaar stellen van overtreding van artikel 9, eerste lid van de Wet tijdelijk huisverbod aan te merken valt als een kennelijke vergissing van de wetgever en [...] Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen – naar het oordeel van het hof buiten redelijke twijfel staat dat verdachte het huisverbod dat aan hem was opgelegd op grond van artikel 2, eerste lid, van de Wet tijdelijk huisverbod, heeft overtreden.* Voorts oordeelt het

¹⁵² RB Haarlem 28 januari 2009, LJN BH1552, RB Den Haag 18 februari 2009, LJN BH5448, RB Almelo 13 maart 2009, LJN BH5951, RB Amsterdam 1 juli 2009, LJN BJ3149 en RB Utrecht 21 augustus 2009, LJN BJ6231.

¹⁵³ ABRvS 24 februari 2010, LJN 5572.

¹⁵⁴ RB Maastricht 24 februari 2009, LJN BH4500.

¹⁵⁵ RB Rotterdam 5 februari 2009, LJN BH2366, RB Zwolle 20 augustus 2009, LJN BJ6207, RB Amsterdam 5 oktober 2009, LJN BK3764 en RB Rotterdam 29 oktober 2009, LJN BK3056.

¹⁵⁶ RB Arnhem 20 mei 2009, LJN BI5992.

¹⁵⁷ RB Amsterdam 21 juli 2009, LJN BJ3572.

gerechtshof als volgt: *Hoewel het naar het oordeel van het hof duidelijker geweest zou zijn wanneer in de tenlastelegging was opgenomen dat verdachte het huisverbod "als uithuisgeplaatste" heeft overtreden, kan uit de aanwezige bewijsmiddelen niet anders volgen, dan dat verdachte dit huisverbod op 22 april 2009 heeft overtreden, terwijl hij een uithuisgeplaatst persoon was. Het niet vermelden van het woord "uithuisgeplaatste" in de tenlastelegging is naar het oordeel van het hof bovendien niet noodzakelijk nu de woorden "een aan hem opgelegd huisverbod" wel in de tenlastelegging staan. Artikel 1 sub c van de wet bepaalt immers dat de uithuisgeplaatste degene is aan wie een huisverbod is opgelegd. Het hof verwerpt het verweer van de raadvrouw ook op dit punt.*¹⁵⁸

In een vierde zaak is overtreding van het huisverbod niet bewezen verklaard.¹⁵⁹

¹⁵⁸ Gerechtshof Arnhem 30 augustus 2010, LJN BN5873

¹⁵⁹ RB Utrecht 6 april 2010, LJNBM0826.